

NÉPÚJSÁG

2025. december 4.,
csütörtök
LXXVII. évfolyam
274. (22140.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3 lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Kevesebbet tudnak szánni a szociális szolgáltatásokra az önkormányzatok

A hátrányos helyzetűeken csattan az ostor

Írásunk a 4. oldalon

Fotó: Gyulafehérvári Caritas

Decemberben se feledje el idejében megújítani előfizetését a Népújságra! Ha előfizet, olcsóbban kézhez kapja, mint ha megvásárolná!

„Hogy szebben érkezzenek az új életek”

A szülés, születés csodájának megtapasztalását segítik, a létezés természetes, egészséges formáit mutatják fel, a népi gyógyító tudást szórják szerteszét Bernád Ilona könyvei.

7.

A nagyvárosi iskolák elszippantják a diákokat

A líceumi és a szakosztályoknál egyaránt gondot jelent az alacsony gyereklétszám, ugyanis sok szülő gondolja úgy, hogy a gyereke többet kap a városban, ami nem feltétlenül igaz.

10.

50% KEDVEZTMÉNY

Közellátó szemüveglencsék nyugdíjasok számára.

2025.11.01. – 2025.12.31.

Marosvásárhely:

▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555

▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557

▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205

▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559

▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212

▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Bizalmatlanság a társadalomban

Vajda György

Szerdán a képviselőházban bejelentették, hogy létrejött a Béke – Románia elnevezésű – ellenzékiekből álló – parlamenti frakció, amelynek tagjai összegyűjtötték a kormány elleni bizalmatlansági indítvány benyújtásához szükséges számú aláírást. Az indítványt a Románok Egyesüléseért Szövetségnek (AUR) tagjai fogalmazták meg. A parlamenti frakció elnöke, Dorin Petrea szerint ez az első alkalom a parlamentben, amikor „valamennyi szuverenista erő egy zászló alatt tömörül”.

Ha visszatekintünk az 1989 után demokratikusan megalakult romániai parlament múltjára, elmondhatjuk, hogy eddig talán megszámlálhatatlanul sok bizalmatlansági indítványt kezdeményeztek a különböző kormányok ellen. Legfőképpen a 2000-es években volt „divat” ez a fajta politikai számonkérés, többé-kevésbé sikerrel, mert volt, amikor a kezdeményezők leváltották a kormányt. Egy kormányváltás mindig politikai instabilitást eredményez, amire azonnal érzékenyen reagál a gazdaság, és az eljárás következményei rövid, de leginkább hosszú távon negatívan hatnak az életszínvonalra. Nem volt könnyű egy olyan országban felépíteni a demokráciát, amelynek lakói nem voltak ahhoz hozzászokva, hiszen Romániában 1989 előtt sohasem volt demokratikus rendszer. A demokrácia nemcsak politikai berendezkedést, hanem gondolkodásmódot is jelent, azt, ahogyan az állampolgárok viszonyulnak a rendszerhez, ahogyan felépítik és működtetik a közintézményeket, azt, hogy milyen a viszonyuk az állami és a nem-kormányzati szervezetekkel, miként tisztelik és tartják be a szabályokat, törvényeket, és sorolhatnánk tovább mindazt az állampolgári hozzáállást, ami elsősorban a neveléstől függ, és attól a közegetől, amelyben élt az adott nép nemzedékeken át. Egy többé-kevésbé stabil demokrácia alappillére az egymásba és az intézményekbe vetett bizalom, a felelősségteljes munka, az elszámoltathatóság, a megbízhatóság. Mindezt lefordítva azt jelenti, hogy aki közfeladatot vállal, mindezek birtokában végezze a dolgát, felelőssége teljes tudatában. Ez az elmélet. A gyakorlatban persze mindez másként van. Pláne a balkáni, fanarióta örökség által átítatott Dâmbovița-parti városban. De ne higgyük azt, hogy ez csak hazai jellegzetesség. A demokrácia leple alatt az autokráciákra épülő társadalmi berendezkedésben is a pártot kiszolgálók kerülnek pozíciókba a párthűségükért, tudásuk, hozzáértésük és erkölcsi tartásuk másodlagos.

(Folytatás a 3. oldalon)

DECEMBER

4

CSÜTÖRTÖK

Ma BORBÁLA, BARBARA, BORÓKA, holnap VILMA napja

Az év 338. napja, hátravan 27 nap

IDŐJÁRÁS

Változó

Hőmérséklet:

max.: 11 °C

min.: 4 °C

naptár

Isten éltesse!

VILMA: latin-német eredetű, jelen-tése erős akaratú, védelmező. Ere-deti formája a Vilhelma, ennek a névnek a rövidülése.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR: 2025. december 3.

1 €	5,0910 lej
1 \$	4,3656 lej
100 Ft	1,3370 lej
1 g arany	589,2664 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

MEGYEI HÍREK

35 éves a Romániai Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom

December 6-án délelőtt 10 órától a Studium Hubban ün-nepli fennállásának és tevékenységének harminctödik évfordulóját a Romániai Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom. A megnyitón Molnár Júlia lelkipásztor mond imát, majd 10.10 és 12.20 óra között megemlékeznek az elmúlt 35 év fontosabb bel- és külföldi eseményeiről. Beszédet mond többek között Kelemen Kálmán, az RMKDM elnöke, illetve a mozgalom ügyvezető elnöke és alelnöke, Derzsi Ákos, valamint Vincze Loránt. Az esemény a 13 órai állófogadással zárul.

A Superar kórus karácsonyi koncertje

A Gyulafehérvári Caritas Superar kórusa december 10-én, szerdán 14 órától karácsonyi koncerttel lép fel a Ma-rosvásárhelyi Nemzeti Színház nagytermében. A színpadon közel ötven marosszentgyörgyi, csejdi és ze-telaki gyerek fog énekelni, mindannyian a Gyulafehérvári Caritas munkatársainak nagyreményű gondozottjai. Tár-saságukban további ötvenhét pajkos gyerek fog fellépni Brassó, Kovászna és Hargita megyéből. A vidám gye-rekcsapat különleges karácsonyi dalokat fog énekelni több nyelven. A koncertre a belépés díjtalan.

A Kárp György 80 produkció Nyárádszeredában

December 7-én délután 5 órától a nyárádszeredai főtéri második adventi gyertya meggyújtása után a Bocskai Ist-ván Elméleti Líceum dísztermében a 80 éves születés-napját ünneplő Kárp György és pályatársai (Györffy András, Nagy István, Szélyes Ferenc) lépnek zenés, vidám műsorral közönség elé. Ez alkalommal bemutatják Szucher Ervin Kárp György – vidám hétköznapi és szo-morú vasárnap között című könyvét. Az esemény szerve-zője A Csajok, olvassunk! nyárádszeredai felnőtt-könyvklub-egyesülete. A belépés díjtalan.

A Maros Művészegyüttes e heti fellépései

December 4-én, csütörtökön 19 órától a marosvásárhelyi Kultúrpalotában a filharmónia operahangversenyén köz-reműködik a Maros Művészegyüttes is. December 5-én, 18.30-tól a Maros Művészegyüttes mindkét tagozata fel-lép az ünnepi díszkivilágítás felkapcsolásakor, a magyar tagozat a Mennyből alászállott című, 15 perces előadást mutatja be a marosvásárhelyi Színház téren.

Vers és zene koncert

Kedden, december 9-én 18 órától az Évszakok – Vers és zene című koncertre, a klasszikuszene-koncertsorozat második alkalmára várja az érdeklődőket az Erdélyi Ha-gyományok Háza a Sáros utca 1. szám alatti Bartók Béla terembe. Közreműködnek: Kásler Magda, Bartha László Zsolt, Trozner Kincső, Máthé Péter, a Marosvásárhelyi Ál-lami Filharmónia női kórusa Albert Zsuzsa vezényletével, Móriczi Melinda, Bartha Lajos, Borsos Edith, Sántha Huba, Sándor Klára, Emanuela Szigeti, Sviatoslav Pere-pelytsia. A műsort szerkesztette: Csíky Boldizsár. Műsor-vezető: Kovács Zsuzsa.

Hírszerkesztő: Menyhárt Borbála

Az új informatikai rendszer miatt

Tévesen számláztak Nyárádkarácsonban

Múlt hónap elején a Nyárádkarácson községi lako-sok felháborodva osztották meg a közösségi olda-lakon az Aquaserv vízszolgáltató által kiszámlázott vízfogyasztás értékét. A vízszámlák okozta felhábo-rodásuk érthető volt, mivel akkor még nem voltak a vízhálózatra csatlakozva, bár az előkészületek meg-történtek.

„Érdekes, hogy 8,67 köbméter vizet használtam, de még nincs bekötve a víz!!!” – jelezte az egyik lakos. „Ha még rá sem vagyok kötve, akkor mikor rákötnék, milyen tech-nikai hibák lesznek?” – tették fel a kérdést többen is.

Az Aquaserv ezt követően közleményben kért elnézést a lakosságtól, mint írták, műszaki hiba miatt számláztak, a kiküldött számlákat ne vegyék figyelembe.

Mivel a vízszolgáltatás díja is egyre magasabb, a jelen-legi és jövőbeni fogyasztók bizalmatlanok a szolgáltatók-kal szemben, az Aquaserv vezetőségét arról kérdeztük,

hogy az elkövetkezendőkben előfordulhat-e hasonló téve-dés, esetleg túlszámlázás.

Az Aquaserv sajtóosztályának válasza értelmében egy új ügyviteli informatikai rendszer okozta a kellemetlensé-get, valamint más településeken az augusztusi és szeptem-beri vízszámlák késlekedését is. A régi informatikai rendszerről áttértek egy új alkalmazására, ami nehézsége-ket okozott a műszaki osztály alkalmazottainak. A tévedést továbbá azzal magyarázták, hogy a községi hálózat átvé-tele elő volt készítve, a fogyasztók neve és lakcíme már szerepelt az adatbázisban, így hozzávetőleg 200 vízszámlát küldtek ki a község lakosságának. Arra a kérdésre, hogy az elfogyasztott víz mennyiségét miként állapította meg a szolgáltató, azt a választ kaptuk, hogy mindenkinek egy középátlagot, 5 köbméter vizet számláztak. Amint azonban a tévedésre fény derült, a vízszolgáltató közleményben kért elnézést a kellemetlenségért – tájékoztatott Nicu Tomulețiu, az Aquaserv sajtóképviseelője. (pálosy)

Tanszertámogatás

Az európai beruházásokért és projektekért felelős minisztérium feltöltötte azokat az elektronikus kár-tyákat, amelyekkel a kis jövedelmű családban élő óvodások, elemi és általános iskolások szülei tan-szereket, ruházatot és egyéb iskolai eszközöket vá-sárolhatnak. Az 500 lej értékű támogatást közel 500 ezer diáknak utalták, akik korábban is jogosultak voltak a szociális juttatásra, és rendelkeztek az erre kiállított elektronikus kártyával.

„Az oktatáshoz való egyenlő hozzáférés és a hátrányos helyzetű diákok támogatása kiemelt prioritás. Az uniós fi-nanszírozású program révén biztosítjuk, hogy a diákok hozzáférhessenek a szükséges tanszerekhez és iskolai esz-

közökhöz, konkrét támogatást nyújtva a családoknak, és hozzájárulva a korai iskolaelhagyás csökkentéséhez. Közel 250 millió lejt utaltunk el, és a diákonkénti 500 lejes összeg péntektől már levásárolható a tanszerekártyákkal” – tájé-koztatott Kelemen Attila, az RMDSZ uniós alapokért fele-lős államtitkára.

A következő időszakban újabb több mint 200 ezer diák fogja megkapni a tanszertámogatást. Ez azokra vonatkozik, akik idén kerültek be a programba, megváltozott a lakcí-mük vagy a törvényes képviselőjük, így számukra új kár-tyát kell kiállítani. Miután az iskolák kiosztják ezeket a szülőknek vagy gyámoknak, az európai beruházásokért és projektekért felelős minisztérium feltölti rájuk a támogatási összeget. (RMDSZ-közlemény)

Kisajátítások a Székelyföldet átszelő autópálya nyomvonalán

Jóváhagyta november 27-én, csütörtökön a kormány a Szé-kelyföldet is átszelő A8-as autó-pálya Nyárádszereda és a Neamț megyei Leghin települések kö-zötti II-es szakaszának végleges építkezési nyomvonalát és a ki-sajátítási eljárás elkezdését.

„134 millió lejt hagyunk jóvá a ki-sajátításokra, amit zömében a Maros és Hargita megyei települések terület-tulajdonosai kapnak meg. A csütörtöki kormányülésen elfogadtuk az országo-san is kiemelt jelentőségű beruházások prioritási listáját, amelyen szintén sze-repel a Székelyföldet is átszelő pálya. Ez azt jelenti, hogy a jövő évi költség-vetésben is biztosítjuk a szükséges for-rásokat ahhoz, hogy minél gyorsabb ütemben folytatódjon az építkezés. Az RMDSZ a kormányban továbbra is prioritásként kezeli a települések fej-lesztését szolgáló beruházások folyta-tását” – nyilatkozta Tánczos Barna miniszterelnök-helyettes.

A jóváhagyott összeget közel négy-

Forrás: Tóth Sándor Facebook-oldala

ezer tulajdon kisajátítására fordítják, amelyből 3170 magántulajdonban lévő terület, a többi pedig önkormány-zati vagy állami. Maros megyében az Ákosfalva, Nyárádszereda, Székely-bere, Nyárádmagyarós, Kibéd, Só-falva területén levő földek, Hargita megyében pedig a Parajd, Gyergyóal-falu, Gyergyószárhegy, Ditró és Gyer-

gyótölgyes területén levő tulajdonok kisajátítása indul a sztráda nyomvona-lán.

Az uniós és állami forrásokból épülő autópálya-beruházás hivatalos helyszínrajzát és a kisajátításban érintett területeket az érintett önkormány-zatoknak is közzé kell tenniük. (RMDSZ-közlemény)

Havi 120 ezer lej közvilágításra Mezőmadarason

A község önkormányzata a múlt hónapban 120 ezer lejt fizetett ki közvilágításra, ami a költségvetéshez ké-pest nagyon nagy összeg. Összesen 527 oszlopon van LED-es világítótest, s bár ezek fogyasztása alacsony, a drága villanyáram nagymértékben megemeli a számlát. Mindeközben nagy adóhátrálékok vannak, a lakosság

kb. 4 millió lej helyi adóval tartozik az önkormányzat-nak.

Az önkormányzat egy napelempark építését tervezi annak érdekében, hogy csökkentse az energiaszámlák köl-tségét, azonban ehhez először földterületet kell vásárolni, majd a kivitelezéshez pályázni kell. (m. s.)

NÉPÚJSÁG

MAROS MEGYEI NAPILAP

Kiadja az IMPRESS KFT.

FŐSZERKESZTŐ:

Karácsonyi Zsigmond

FŐSZERKESZTŐHELYETTES:

Vajda György

LAPSZERKESZTŐ:

Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Szeredai Vivien.

TÖRDELÉS: Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.

FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda.

REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn.

APRÓHIRDETÉS: Petres Emília. Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro

SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet.

Internet: www.e-nepujsag.ro

E-mail: nepujsag@e-nepujsag.ro

Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270.

Nyomda: Palatino. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.

Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.

Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069

ISSN 1220-3475 (print);

ISSN 1584-3238 (online)

Egyelőre nincs kompromisszumos béketerv

Egyelőre nincs Ukrajnára vonatkozó kompromisszumos béketerv, egyes amerikai javaslatok elfogadhatók Oroszország számára, mások viszont nem – jelentette ki Jurij Usakov, az orosz elnök külpolitikai tanácsadója moszkvai idő szerint szerdára virradóra, miután közel öt órán át tárgyalt Vlagyimir Putyin orosz államfő és Steve Witkoff, az amerikai elnök különmegbízottja a moszkvai Kremlben.

Usakov az eszmecserét mindemellett nagyon hasznosnak, konstruktívnak és tartalmasnak nevezte. A felek megvitaták az amerikai béketervet, amelyet Washington és Kijev közötti konzultációk során dolgoztak ki. A találkozón az orosz és az amerikai fél abban állapodott meg, hogy folytatják a munkát a rendezés érdekében, és hogy nem hozzák nyilvánosságra a tárgyalások tartalmát. Ami a lehetséges elnöki szintű találkozót illeti, az attól függ, hogy milyen előrelépést tudunk elérni ezen az úton, amelyen

kitartóan fogunk dolgozni a tanácsadók, a külügyminisztériumok képviselői és egyéb szervek részéről – mondta Usakov, majd közölte, hogy Moszkva további négy dokumentumot kapott meg az eredeti, 27 pontból álló ukrainai rendezési terv mellett. Úgy vélekedett, hogy a mostani tárgyalások után a megállapodás „egészen biztosan nem került meszebbre”.

Az éjszakába nyúló megbeszéléseken amerikai részről részt vett Jared Kushner, az amerikai elnök veje, az Affinity

Partners cég alapítója, orosz részről pedig Usakov mellett Kirill Dmitrijev, az orosz elnök befektetésügyi és gazdasági együttműködési különmegbízottja, az Oroszországi Közvetlen Befektetési Alap (RFPI) vezérigazgatója. Witkoff idén immár hatodszor látogatott Oroszországba. Donald Trump amerikai elnök különmegbízottja korábban február 11-én és március 13-án járt Moszkvában, április 11-én Szentpéterváron, április 25-én és augusztus 6-án pedig ismét az orosz fővárosban találkozott Putyinnal. Az összes találkozó központi témája az ukrainai kérdés volt.

A legutóbbi látogatást a Kreml produktívnak és elég eredményesnek minősítette. Ez készítette közvetlenül elő az augusztus 15-i amerikai–orosz csúcstalálkozót Alaszkában. *(MTI)*

Megosztott Nicușor Dan szavazótábora a bukaresti főpolgármester-választáson

Megosztott Nicușor Dan román államfő, volt bukaresti főpolgármester szavazótábora a december 7-i időközi főpolgármester-választás előtt – derül ki az Atlasintel közvélemény-kutató intézet legutóbbi felméréséből.

A november 27–30. között gyűjtött adatok szerint a kormánykoalícióban részt vevő Szociáldemokrata Párt (PSD) színeiben induló Daniel Băluțá negyedik kerületi polgármesterre a megkérdezettek 23,3, míg az Igazságot Bukarestnek nevű választási szövetség nevében induló, a Románok Egyesüléseért Szövetség (AUR) és más ellenzéki pártok által támogatott Anca Alexandrescu televíziós műsorvezetőre a választadók 23,2 százaléka adná voksát.

A média által jobbközépre sorolt je-

löltek a harmadik-negyedik helyen szerepelnek az Atlasintel mérésében: Ciprian Ciucu, az ugyancsak kormányon lévő Nemzeti Liberális Párt (PNL) jelöltje a voksok 21,7 százalékára számíthat, míg Căătălin Drulă, a bukaresti kormányban szintén részt vevő Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) főpolgármester-jelöltjére a megkérdezettek 15,5 százaléka adná szavazatát.

A közvélemény-kutató azt is megvizsgálta, hogy a korábbi főpolgármester, a májusban Románia elnökévé választott Nicușor Dan szavazói kit támogatnak. A májusi elnökválasztás második fordulójában Dan csaknem 750 ezer szavazatot kapott Bukarestben, míg ellenfelére, George Simion AUR-elnökre 326 ezren voksoltak.

A felmérés kimutatta, hogy Nicușor Dan májusi szavazóinak 31 százaléka a

PNL jelöltjét, Ciprian Ciucut támogatja, 24,7 százaléka Daniel Băluțá szociáldemokrata jelöltre adná voksát, és csak 24 százalékek szavazna Căătălin Drulă USR-jelöltre, akinek a kampánynyitó rendezvényén az államfő is jelen volt, és akit – a román média feltételezése szerint – az államfő a legszívesebben látna utódjaként a városháza élén.

A májusi elnökválasztás vesztesének, George Simionnak az egykori szavazói több mint 75 százalékban Anca Alexandrescu főpolgármesterré választását támogatják, 15,7 százalékek pedig a szociáldemokrata Băluțára szándékszik voksolni.

Egyfordulós lesz a polgármester-választás, tehát a december 7-i voksolás nyomán az a jelölt foglalhatja el Bukarest főpolgármesteri székét, aki a legtöbb voksot gyűjti össze. *(MTI)*

Módosulnak a nem uniós országokból származó gépkocsivezetőkre vonatkozó szabályok

A képviselőház szerdán döntő házként elfogadta a kormány sürgősségi rendeletét jogerőre emelő törvénytervezetet, amely szabályozza a Románia közútjain közlekedő gépjárművek vezetési jogát azon személyek esetében, akik nem az Európai Unió valamely tagállama által kiállított jogosítvánnyal rendelkeznek. A jogszabálytervezet a kormány 2002/195-ös sürgősségi rendeletét módosítja és egészíti ki, megteremtve a törvényes előfeltételeket a Románia közútjain való vezetés jo-

gához nemzetközi jogosítvány birtoklása nélkül azon személyek számára, akik olyan állam hatóságai által kiállított jogosítvánnyal rendelkeznek, amely nem tagja a közúti közlekedési egyezménynek vagy az Európai Uniónak, vagy amellyel Románia nem kötött szerződést a gépkocsivezetői engedélyek kölcsönös elismeréséről. A tervezet szerint a kormány határozattal szabja meg az így elismert jogosítvány érvényességi időtartamát, valamint az országok listáját, amelyekre az említett előírás

vonatkozik az államok következő kategóriái közül: amelyek stratégiai partnerségben állnak Romániával, NATO-tagországok és OECD-tagországok. A tervezetben megszabott feltételeknek eleget tevő személyek ugyanakkor csak az érvényes útlevelük birtokában vezethetnek Románia közútjain gépjárművet egy másik állam által kiállított jogosítvánnyal. A jogszabálytervezetet a szenátus már elfogadta, a képviselőház döntő házként szavazott róla. *(Agerpres)*

Jelentősen csökkent a bevándorlás Nagy-Britanniába

A júniussal zárult egy évben meredeken csökkent a megelőző időszakok rekordszintjeihez képest a nettó bevándorlás Nagy-Britanniába. A brit statisztikai hivatal (ONS) csütörtöki ismertetése szerint a véglegesen távozó EU-állampolgárok száma továbbra is jóval meghaladta az uniós országokból tartós letelepedés céljával érkezőkét.

Az ONS beszámolója szerint a június 30-án véget ért tizenkét hónapban 204 ezer volt a Nagy-Britanniába tartós letelepedés és munkavállalás céljával érkezők nettó száma, vagyis a bevándorlók és a kivándorlók számának különbsége.

Ez azt jelenti, hogy a nettó bevándorlás több mint kétharmadával csökkent az egy évvel korábbi azonos időszakban mért 649 ezerről, és csaknem 80 százalékkal a 2023 márciusában zárult egy év 944 ezer fős eddigi rekordjáról.

A csütörtöki adatismertetés szerint a júniussal véget ért egy évben 85 ezren költöztek az „EU plusz” országcsoportból Nagy-Britanniába. Az ONS ebbe a csoportba sorolja az Európai Unió tagországait, valamint Norvégiát, Izlandot, Liechtensteint és Svájcot.

Ugyanennek az országcsoportnak az állampolgárai közül 155 ezren távoztak Nagy-Britanniából, vagyis az „EU plusz”

országok nettó nagy-britanniai bevándorlási egyenlege mínusz 70 ezer volt a vizsgált tizenkét hónapban.

A brit statisztikai hivatal hangsúlyozza, hogy az EU-állampolgárok nettó elvándorlása már a brit EU-tagságról 2016-ban tartott – a kilépésre voksolók szűk, 51,86 százalékos többségű győzelmével végződött – népszavazás óta tart, és a folyamat felgyorsult, amikor Nagy-Britannia 2020-ban kilépett az Európai Unióból, megszüntetve az uniós állampolgárok jogosultságát a megkötések nélküli nagy-britanniai letelepedésre.

Az ONS csütörtöki ismertetése szerint a vizsgált egy évben a román és a lengyel állampolgárok közül távoztak a legtöbben: a júniusban véget ért tizenkét hónapban 37 ezer román és 25 ezer lengyel költözött el Nagy-Britanniából.

A közép- és kelet-európai EU-tagállamok közül ugyanakkor bekerült az elvándorlók száma alapján összeállított tízes csoportba Bulgária 11 ezer elköltözővel és Litvánia, amelynek állampolgárai közül hatezren távoztak Nagy-Britanniából a június végén zárult egy évben.

Ugyancsak elköltözött a vizsgált időszakban a felső tízes mezőnyben szereplő EU-országok állampolgárai közül 12 ezer olasz, tízezer spanyol, nyolcezer portugál, hétezer francia, hatezer ír és ötezer görög. *(MTI)*

ORSZÁG – VILÁG

Tengeri drónt semmisítettek meg

A román haditengerészet katonai bűvárai megsemmisítettek szerdán egy tengeri drónt, amelyik veszélyeztette a Fekete-tengeri hajózást – közölte szerdán a védelmi minisztérium. A tárca tájékoztatása szerint a Konstancától 36 tengeri mérföldre észlelt Sea Baby típusú pilóta nélküli drónt a parti őrség igénylésére semmisítették meg, az ilyen esetekre kidolgozott eljárást követve. A minisztérium közleménye értelmében az orosz–ukrán háború kirobbanása óta a román haditengerészet folyamatosan figyelemmel kíséri és felügyeli a felségterületéhez tartozó vizeket, 2022 februárjától több mint 12.000 kereskedelmi hajó számára biztosították a szabad hajózást. Ugyanakkor az elmúlt közel négy évben hozzávetőlegesen 150 tengeri aknát semmisítettek meg a Fekete-tengeren, ebből hetet a román haditengerészet semlegesített. *(Agerpres)*

Újabb robbanás volt a Barátság kőolajvezetékén

Robbanás történt Oroszországban a Barátság kőolajvezeték egyik szakaszán, amelyen keresztül az orosz olaj továbbra is eljut néhány európai országba, „pénzügyi és katonai erőforrásokkal táplálva az agresszort” – tájékoztatták az ukrán katonai hírszerzésnél az Ukrinform állami hírgyűnökséget szerdán. A kőolajvezeték elleni támadást Kazinszkije Viszelki település közelében hajtották végre, a Taganrog–Lipeck vezeték szakaszán. A katonai hírszerzésnél nyilatkozó forrás szerint a kőolajvezeték megrongálásához távirányítású robbanószerkezetet használtak, kiegészítő éghető keverékekkel a nagyobb égés elérése érdekében. A közösségi oldalakon szemtanúk arról számoltak be, hogy Kazinszkije Viszelki környékén dörgést lehetett hallani, amelyet fényes villanások kísértek. *(MTI)*

Börtönőrök drogot árultak fogvatartottaknak

Őrizetbe vette a szervezett bűnözés és terrorizmus elleni ügyészség (DIICOT) a jilavai börtön két börtönőret, akiket azzal gyanúsítanak, hogy kábítószereket árultak a fogvatartottaknak, és telefonnal látták el őket. A DIICOT szerdai közleménye szerint a két börtönőr egy hat személyből álló drogkereskedő bűnszervezet tagja. A börtönőrök 2025 júliusa és októbere között a bűntársaiktól kábítószereket vettek, ezeket becsempészték a börtönbe, és eladták a raboknak. Emellett ugyanebben az időszakban mobiltelefonokat vittek be a fogvatartottaknak – derül ki az ügyészség tájékoztatásából. Az ügyben szerdán 14 házkutatást tartottak, többek között a jilavai börtönben is. A házkutatások nyomán 40 dózis (fólia, tasak, kapszula) por formájú kábítószert, fecskendőket, dokumentumokat, pénzt és egyéb bizonyítékokat foglaltak le. *(Agerpres)*

Bizalmatlanság a társadalomban

(Folytatás az 1. oldalról)

A rendszer téglái között ekképp keletkezett rések gyengítik, sebezhetővé, megrendíthetővé teszik az építményt. Gyenge habarcs a korrupció, amely időnként elporlad, kihull, kiderül, és bizonyos kötelékek megszakadnak. S emiatt is sérülékenyebbé válik a rendszer. Meginog a bizalom.

Jelenleg egy újabb bizalmatlansági indítványt kezdeményeztek egy olyan kormány ellen, amely felvállalta az országlást egy nagyon nehéz és bizonytalan bel- és külpolitikai helyzetben olyan emberekkel, akik vállalták a kihívásokat. Az indítvány mögött olyan „ellenzék” áll, amelyet olyan politikusok alkotnak, akik mentalitásába beleivódott az ország demokrácia előtti működésmódja, és akik nehezen találják meg a megoldásokat arra, hogy kilábaljunk a jelenlegi helyzetből. A szuverenista álláspont esetükben csak kamu, ami mindent tagadó anarchiát eredményezhet. A körülöttünk levő geopolitikai helyzetben – bármennyire kellemetlenek a megszorító intézkedések –, egy kormányváltás katasztrófába sodorná az országot. Ezért talán egyetlen kapaszkodónk az a – szavazatokkal megelőlegezett – bizalom, amellyel felruháztuk a parlamenti képviselőket és szenátorokat, hogy állják a sarat e nehéz időkben.

Ezzel a kormánnyal úgy vagyok, mint azzal a bizonyos narancssal A tanú című magyar játékfilmben. Tetszik, vagy nem... a miénk. Csak rosszabb ne legyen.

A hátrányos helyzetűeken csattan az ostor

Az idei költségvetési szigorítások az erdélyi szociális háló egyik legfontosabb szereplőjét, a Gyulafehérvári Caritast is drasztikusan érintik. A szervezet több településen kénytelen volt leállítani vagy csökkenteni a szolgáltatásait, többek között a mélyszegénységben élő gyerekek számára biztosított délutáni foglalkozások kerültek veszélybe. Mindemellett a fejlesztésekre igényelt állami támogatásban sem reménykedhetnek, így önerőből próbálnak forrásokat gyűjteni, a civil és vállalkozói szféra részéről remélnék némi támogatást a terveik megvalósításához.

Menyhárt Borbála

A Gyulafehérvári Caritas jelenleg Románia legnagyobb civil szociális szolgáltatója, hat megyében van jelen mintegy 650 munkatárssal. Összességében Erdélyben a Caritas 123 önkormányzat területén van jelen, Hargita megyében például a települések 85–90 százalékán nyújt különféle szolgáltatásokat, Maros megyében több mint húsz önkormányzattal működik együtt. A szervezet mintegy 66–70 százalékban közpénzekből működteti az általa biztosított szolgáltatásokat, ebben benne van az államtól érkező szubvenció, valamint az önkormányzatokkal kötött szerződések alapján juttatott támogatások, legyen az megyei vagy helyi önkormányzat.

Már az év elején, a költségvetések összeállításakor látszott, hogy nehéz év vár a szociális szolgálta-

tókra, a költségvetési megszorítások ugyanis az önkormányzatokat is rendkívül nehéz helyzetbe hozták, így egyre többen kénytelenek lefagyni a szociális szolgáltatásokra szánt összegekből, vagy lemondani róluk. Ennek következményeit pedig elsősorban azok érzik, akik egyébként is a leginkább rászorulnak a támogatásra.

Ludescher László, a Gyulafehérvári Caritas ágazati igazgatója elmondta: már az év elején, amikor a szolgáltatói szerződéseket meg kellett kötni, körvonalazódott, hogy megszorítások lesznek, így sok önkormányzat csak a tavalyi összegre tudott szerződést kötni, volt, amelyik anyagiakra hivatkozva visszamondta a szolgáltatásokat, de olyan települések is, amelyek az előző évinél kisebb összegre szerződtek. Nagyon kevés volt az az önkormányzat, amely minimális összeggel emelte a tavalyi szerződés értékét, olyan kö-

rülmények között, hogy az év elején nőtt a minimálbér, minden egyre költségesebbé válik, nőtt az üzemanyag, illetve a fogyóeszközök ára, így a Gyulafehérvári Caritas számára is egyre többbe kerül a szóban forgó szolgáltatások biztosítása – mutatott rá az ágazati igazgató.

A finanszírozási hiány következtében sajnos Korondon már megszűnt az egyik nappali foglalkoztató központ, az önkormányzat közölte, hogy többé nem tud erre forrásokat szánni, Etéden pedig csökkenteni kellett a szolgáltatásokat, ugyanis csak jóval kisebb összeget tudott erre fordítani a helyi önkormányzat. Ugyanakkor Maros megyében is van nappali központ, ahol mélyszegénységben élő gyerekekkel foglalkoznak, viszont anyagiak hiányában jövőtől be kell zárni. A gond az, hogy amennyiben egy ilyen szolgáltatás megszűnik, a hátrányos helyzetű gyerekek számára nincs alternatíva, ugyanakkor, ha pár hónap vagy akár egy év múlva esetleg megint lenne is rá anyagi fedezet, nem lehet csak úgy újraindítani, ugyanis a munkatársak időközben új helyet keresnek, illetve nehéz ismét elnyerni a közösség bizalmát.

Ludescher László kiemelte: mindemellett sajnos vannak települések, ahonnan csak jelentős késéssel vagy egyáltalán nem kapták meg a már elvégzett munkáért járó összegeket. Vannak önkormányzatok, amelyek még a tavaly nyári számlák törlesztésével is adósak, illetve olyanok is, amelyek azt mondták, jövő évre csak az idei összeg 45 százalékát tudják biztosítani.

Fejlesztésekre sem érkezik pénz

Az igazgatótól megtudtuk, hogy a Caritas áprilisban pályázatot nyújtott be a munkaügyi minisztériumhoz a csejdi közösségi ház építésének befejezésére, azonban válasz a mai napig nem érkezett, így jó eséllyel erre a finanszírozási forrásra már nem számíthatnak. Adományokból próbálják tehát megvalósítani a helyi hátrányos helyzetű közösség számára fontos központot, amelynek a befejezéséhez 150 ezer euróra van szükség. Szerencsére elindult egy példás közösségi összefogás ezen a téren, a múlt héten a Marosszéki Községi Alapítvány által kezdeményezett adományozói körön is gyűjtöttek erre a célra, itt tízezer lej gyűlt össze, és december 10-ig még lehet támogatni a nemes ügyet. A napokban ugyanakkor Nyáradszerezében, az adventi gyertyagyújtáson is kihelyeztek egy perselyt, hogy erre a célra gyűjtsenek, illetve akadt nagylelkű család, amely az elhunyt szeretettük temetésén a koszorúk helyett adományozott összeget is felajánlotta. Bár a remélt állami támogatás elmaradt, nagyon bíznak abban, hogy a helyi közösség, magánszemélyek, valamint vállalkozók segítségével sikerül befejezni ezt a projektet – adott hangot bizakodásának Ludescher László.

Illusztráció

Fotók: Gyulafehérvári Caritas

CSÜTÖRTÖKI KIVÉTEL

Sebestyén Mihály

Botrány nélkül nincs érdekes hír. Botrányok nélkül a közélet sima, már-már lapos. A botrányok aránya lényegesen kevesebb a demokráciákban, mint a diktatúrákban. Vagy mégis cáfolnom kell az előbbi állítást?

Hiszen abban a diktatúrában, amelyet sokunk átéltünk, maga a rendszer volt botrányos, de erről nem illett beszélni. Erről csak odaát beszéltek, nálunk a hallgatás fala naponta erősödött és omlott. Amolyan Dévavára-effektus szerrint. A hallgatás rádióhallgatást jelentett, meg aztán befogta az ember a száját, ha jót akart magának és kedves családjának. Vagy pofázott, amíg elkapták és megsimogatták, majd megbízatással eleresztették. Dehogyan a szélnek. A falnak – amelynek füle volt.

A demokráciákban, legyen az polgári, paraszti, munkás vagy

eredeti, másolt, hűvös, éles, halovány, színes, mímelt, a botrányok a felszínen vannak. Felívelnek, helyet könyökölnek maguknak minden felületen, zajlanak, felkavarnak, elszédítenek, és ellepleznek valamit, valakit, vagy a közállapot fokmérőjévé válnak. A közállapotok pedig ott állnak és bámulnak, hogyan lehetséges mindez a demokráciában. A botrány kirobbanása olykor elfedi az eredőjét, de a bátor oknyomozás felderíti, felfedi, a világra rángatja, kikiáltja, betonba önti. Más esetben, ha lehetetlen az adott viszonyok között leírni, tiltott gyümölcs, megszerzhetetlen infó, szupertitkosítva 179 évre, ekkor sem esik kétségbe a gátakat nem ismerő, hegyeket és lépcsőket megmászó, barlangba kötélhágcsón leereszkedő felderítő újdondász, összeesküvés-elméletek üzemmér-

nőke, maga alkot, épít fel, kreál, kimódol, eltervel egy ok-okozati viszonyt, tetszetős elméletet főz ki, kártyavárat ábrázol lovagvárként, csak hogy megnyugtassa a közvéleményt.

Ugyanis a közvélekedés imádja, ha ő fel van világosítva. Ha nekije meg van sugalmazva a nyitja a botránynak, ha a szereplők nevesítve vannak, és a lakcímük is szerepel a szövegben. A közvélekedés és köznéző, közölvő nem szereti a cenzúrázást, kikockázást, elhomályosítást. Legyen ott a botrányhős életrajza, szexuálpszichológiai profilja, bankcsmérete és fehérnemű-számozása (brit és európai változatban), fürdőruhabősége. Tudjon a botrány anyjáról, apjáról, az előzményekről, a hasonlóságokról és a különbségekről, amelyek más botrányokkal összefüggésbe hozha-

Botrány mint életforma

tók, vagy éppenséggel elkülönözik. Egyedivé teszik, majd bekerül a történelemkönyvekbe is. Oda mindenképpen.

A botrány természetrajzához tartozik, hogy valakik ebbe belebuknak, lemondanak, ki lesznek csinálva – egyszerűbben szólva filmet készítenek, a Netflixen bemutattják, lehetőleg színes bőrű szereplőkkel a politikai korrektség jegyében. Feltehetően sorozattá nyúlik, amiről beszélni lehet másnap, azokat is belerántva, akiknek még nincs Netflixük, Instájuk, Facebookjuk vagy egyéb divatos információs baromfiudvaruk.

A botrány természetrajzának továbbbi mikrobarázdáira most nem térhetünk ki, mert botrányos lenne ennyi szót fecsérelnie – tulajdonképpen mindennapi – jelenségre, de azt mindenképpen el kell sajátítania minden botrányológusnak,

hogy a skandallum (latin műszóval) egy adott ponton elül. Leül. Megnyugszik, kifulladás, elenyészik. Ilyenkor az emberek egy-két napig nyugtalanul tekingetnek kelet vagy nyugat irányába, mások a déli vagy az északi féltekét szemlélik reménykedve, ugyanis hiányzik valami izgi az életükből. Attól tartanak, hogy a nyakukon marad a diazepám vagy egyéb cifra nyugtató.

Szerencsére a közélet, a városi létforma, a falusi áldott nyugalom és csönd megtermi, a kormányzatok és intézmények berkei, a trópusok bujasága és a jegesmedvék támadása a fagyponat alatt is kitermeli a maga újabb és korszerűbb, aktuálisabb szenzációját, amitől helyre áll a világ demokratikus egyensúlya. A közvélemény végre szabadon hanykolódhat, buzoghat, fröcsöghet, elítél és védelmez, vitázik, pártot fog vagy falsot. Ez a dolgok rendje. Ezért is kedveli annyira a nyilvánosságot.

SZERKESZTETTE: BODOLAI GYÖNGYI

Betegek, betegség, orvoslás a magyar irodalomban (71.)

Jókai Anna

A jelenkor minden kórtünete

Kiss Zsuzsánna

Út az irodalom felé

Jókai Anna (Budapest, 1932. november 24. – Budapest, 2017. június 5.) írói pályájának egyengetéséért nem törleszkedett semmilyen hatalomhoz, semmilyen írói vagy egyéb csoportosuláshoz, és későbbi pályafutása során is csak morális elkötelezettsége és meggyőződése szerint vállalt vagy nem vállalt közösségi szerepet.

Származása sem predesztinálta kiváltságos helyzetre. Vas megyei, de már Budapesten, a Józsefvárosban élő polgári családban született. Késői, második gyermekként, viharos házaseletű szülei a széltől is óvták; felnőtt fejjel a sok korlátot és negatív energiát sugárzó édesanyjától elhidegült. Már kiskorában szenvedélyes olvasó lett. Fogalmazásaival hamar kitűnt kortársai közül, de írói önkifejező késztetéseit sokáig nem követte. 1951-től a budafoki borpalackozó vállalatnál dolgozott mint könyvelő. 1953-ban feleségül ment egy gyermekkori „tiltott pajtásához”; két gyermekük született. Pár évet a budapesti XI. kerület népművelési osztályán művészeti vezetőként, majd a szociális foglalkoztatónál könyvelőként dolgozott. 1956-tól az Eötvös Loránd Tudományegyetem magyar–történelem levelező szakán tanult, 1961-ben szerzett diplomát. 1961-től 1970-ig a Jászmin utcai iskolában, 1970-től 1976-ig pedig a Vörösmarty Gimnáziumban tanított magyart. Közben elvált, újra férjhez ment, 1972-ben másodszor is elvált. 1983-ban harmadszor is férjhez ment.

Őszinte ábrázolásmód, morális elkötelezettség

Első novellája harmincnégy éves korában, 1966-ban jelent meg, *Családi kör* címmel a *Kortárs* című folyóiratban. Első regénye 1968-ban látott napvilágot *4447* címmel; ez a szám annak a lebontásra ítélt józsefvárosi háznak a helyrajzi száma, ahol a vergődő kisemberekről szóló mű cselekménye játszódik 1964-ben. Tulajdonképpen egy család négy generációja elevenedik meg a maga vigasztalan világával, a hamis látszatok őrzésével, a hazugságokkal és illúziókkal, a merev viselkedésmintákkal és önzésekkel együtt. Jókai Anna nagy feltűnést keltett realizmusnak és naturalizmusnak is nevezett, nyílt, kíméletlenül őszinte ábrázolásmódjával és morális elkötelezettségével. Két korai regényét ő maga írta át drámává (*Fejünk fölül a tetőt*, 1969 és *Tartozik és követel*,

Forrás: Wikipedia

1971). A Kádár-korszakbeli falu-város közti ellentétnek feltüntetett általános letargiát és értékválságot, az értelmiségi női sorsot feldolgozó *A labda* (1971) című kisregényéből tévéfilm készült Domján Edit főszereplésével (1974). Jókai Anna nem tartozott semmilyen irodalmi csoportosuláshoz. Érett stílusát ő maga spirituális realizmusnak nevezte. 1970-től szinte évente jelentek meg regényei. A nyolcvanas évek végén alelnöke, majd a kilencvenes években rövid ideig elnöke lett az Írószövetségnek. Sokféle közösségi szolgálatot vállalt (Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia, Nemzeti Kegyeleti Bizottság, kormányünnepségek Orbán Viktor meghívására). Majdnem minden kis településen felolvasott, és kötetlenül is elbeszélgetett a közönségével. Már a hetvenes évektől kezdve több nyelvre lefordították műveit, *Napok* (1972) című regényéért, mely kiváló tudatfolyamregény, s mint ilyen, Lengyelországban cenzúra alatt állt, 1980-ban lengyel kitüntést kapott. 1998-as *Ne féljetek* című regényét óriási lelkesedéssel fogadta a közönség; ezt az öregedésről szóló könyvét pszichológusok és pszichoterapeuták használják terápiás munkájukban. Regények mellett Jókai Anna írt verset, esszét, science fictiont és disztópiát (negatív utópiát) ötvöző jövőjóslatot is. 2003-as nagy verse, az *Ima Magyarorszáért* aggodalmakkal teli könyörgés a haza, a nemzet teljesebb életéért, lelki-szellemi felépüléséért:

„Öregisten, Nagyisten/ nézd, hogy élünk itt lenn/ katlanba zárva/ csodára várva/ csöbörből vödörbe magyarok./ Itt élünk se élve se halva/ [...] maradék országnak / adj

életes kedvet/ a lesonkolt többit/ gyógyítgasd ne engedd/ önnön gyilkosává válni -/[...] fulladunk a füstben/ a folyónkban cián/ sorvasztja a lelkünk a ránk tukmált Isten-hiány/ mértékadó értelmiség minden mérték nélkül!/ hóhér a halottal cinikusan békül/ [...] melegítsd eszünket, /okosítsd szívünket, /biztass, hogy a testvérharc megszűnhet/[...] át ne lyukadjon helyünkön a térkép/ ki ne rádiózzon a világi lét végképp/[...] mielőtt nem késő, /Te mondd ki az Áment/ (*Ima Magyarorszáért*, 2003)

Orvosok, kórházak és betegségek

Mindezek bőven szerepelnek Jókai Anna remek novelláiban is. Az 1965-ben írt *Magyaróra* alig két oldal terjedelmű, mégis „kerek egész” társadalmi diagnózist alkot a szegénységbe és gondokba süppedt felnőttek és gyermekek (nem csak tanárok és diákok) testi-leki kiszolgáltatottságáról. Az egyes számú elbeszélő kétgyermekes magyartanár nő valahol a fővárosban (esetleg más, villamossal rendelkező városban). Otthon bérakos, harminckét kilóra lefogyott édesanyját ápolja, akit kölnivízzel mos le, narancslével itat, és aki görcsmentes perceiben a haját bodorítja sütővassal, és zöld kiskosztümjéről érdeklődik, hogy kitisztíttatta-e a lánya...

„Anyám egész éjjel ordított. Három Dolort adtam neki. Nem használt. A gyerekek forogtak a paplan alatt, de nem ébredtek föl. Megszokták a jajgatást, akár a jegesembert vagy a kukát. Pista a konyhában kuporgott, a szennyepadon. Télikabátban, pizsamában. [...] A szája széle undorodva le-

biggyedt. Hiába beszéltem hozzá, nem válaszolt. Nincs ebben semmi különös. Évek óta így van. [...]” (Jókai Anna: *Az ifjú halász és a tó. Összegyűjtött novellák*. Szépirodalmi Kiadó, Budapest, 1992, 16–17.).

Az iskola, a tanítás voltaképpen pihenésnek számít ennek a tanárnőnek. Egyik óráján éppen feleltetni készül egy kislányt, akinek javítania kellene, amikor a lány arcán kék foltokat vesz észre: „inkább megkérdeztem, hol ütötte meg magát”. Válaszra nem számít a tanárnő, ám Katiból, majd az osztály többi tagjából is csendesen előcsordulnak súlyos, rendkívüli sérelmek... belehevülve, szinte hencegve, egymást túllícitálva adják elő elhallgatott fájdalmaikat. Katit a bátyja veri, ököllal. Tudnak olyan gyerekekről, akit bekötött szemmel, térdre állítva korbáccsal vernek. Másnak a nevelőapja a család elől mindent eliszik. Egyik gyermek anyja belehalt a káparásba. Egy tizenhárom éves lány öngyilkos lett. Amikor az osztály „gyépés” (gyógypedagógiai ellátásban részesülő) tanulója, Herbert Pali feláll, és bejelenti, hogy ő bizony hóhér lesz, a tanárnő magához tér a réműlettől: tapsol, csendet parancsol, és rátér az új leckére nyelvtanból, az összetett mondatokra. A tanóra azonban megint a nyers valóságba ütközik, amikor az alárendelt mondatok felismerhetőségéről beszél a tanárnő, s közben az osztály púpos gyermekére pillant. Ennyi ártatlanul is szenvedéssel teli, fájdalmas és bonyodalmas élethelyzet tudatában a nyelvtani átláthatóság ügye nevetségesen súlytalannak tűnik – a tanárnő nevetni kezd, és nevetése lassan átragad a gyermekekre: „Mindannyian neveltünk, arccal a padra borulva.” (*Összegyűjtött novellák*, 1992, 17.)

A *Mi a baj, Kissné?* (1967) története hasonlóan fojtogató és keserves. A huszonnyolc éves Kissné férje gyors lefolyású tüdőrákban pusztult el, az özvegyasszony igyekszik a reménytelen ápolás hónapjai után magához térni, kislányát nevelni, de munkahelyén egyre több feladatot sóznak rá azzal a felkiáltással, hogy felejtсен. A sok túlórázás és kislányával való törődés közben már-már kezd kiégettné érezni magát. Két-három év sem telik el, amikor férje megmaradt gyógyszereit szedegeti be, mert észrevétlenül maga is beteg lett. A novella tömörségénél csak keserű ironiája mellbevágóbb:

„Kissné feje ide-oda lötyögött a párnán. Az orvos idejében érkezett.

– Mi a baj, Kissné? – kérdezte szórakozottan, és ujjai közé vette az asszony hátrahanyatló csuklóját” (*Összegyűjtött novellák*, 1992, 128.)

Tehetetlen „doktorok”

Sivár és keserű világot ábrázol a *Doktorvilág* (1984) című novella is, leleplező ironiával. A történet doktorai nem orvosok, de doktori címmel az átlagnépből óhajtanak kiemelkedni: egy agronómus kivételével a többiek a szocialista társadalmi ranglétrán felfele törekvő emberek: párttitkár, népművelő, illetve revizor. A négy doktor egy falusi disznótoros ünnepélyen találkozik egymással. Az esemény a korszakra oly jellemzően lomhán és langyosan indul, de súlyos eszméletvesztéssel és orvosi segítségért való hiábavaló kiáltozással zárul. A disznótoros est fénypontján a gögös és közönséges propaganda-vezér, doktor Aba Szabó Valér

éneklésre akarja bírni a falu hajdani, valódi méltóságnak örvendő emberét (a mindenétől megfosztott nagygazdát), Gloviczky Mátyást. Gloviczky Mátyás meg is jelenik, és már-már énekelni is kezd, amikor a közönség soraiban megpillantja Aba Szabó Valért, akiről sejthető, hogy a kulákok elleni és a téjesztési hadjáratban nőtt doktorrá. Így nógatja Gloviczky Mátyást: „Hóóóó, [...] Rajta, édes-egy apám...”. Gloviczky Mátyást erre előnti a visszafojtott indulat, rosszul lesz, összeesik. Négy doktor fut össze, de segíteni egyikük sem tud, mert egyikük sem orvos...

Az elfekvő betegek kórterme

Jókai Anna mesterien tömör, precíz és lényeglátó. Úgy fest társadalmi keresztmetszetet a magyar hazáról, hogy a valóságon túli igazságokra is rádőbbsent. Az *Elfekvő* (1967) című hosszabb novella Csehov *A 6-os számú kórtermének* huszadik századközépi magyar alteregója. A 12-es számú kórteremben, bár kintről az épületet éppen renoválják, gyógyíthatatlan pizok, reménytelen elhanyagoltság és zűrzavar uralkodik. Krónherz Antal, akinek cukorkabódéja volt a Ligetben, és akinek mindkét lábát levágta a vonat, már hat éve tartózkodik e kórteremben. Alba úr, a világháborút megjárt nyugalmazott kormányfőtanácsos már csak hörögni tud. Peresznyés bácsi frissen figyel mindenkire. A sarokágyi beteg másodszori agyvérzéssel fekszik bénán, hangtalanul. A tizenhat éves Attila heveny veseelégtelenséggel kerül ide, csupán napjai vannak hátra. A kórterembe visszavisszajárnak az itt elhunytak hozzátartozói kárpótlásért, személyes holmikért. Olga nővér munkavégzés közben is méltóbb helyre vágyik, Izsák Zsolt főorvos pedig mindegyre el-eltűnik, szobájában a tudománynak szeretné szentelni magát, de sürgős szakmai feladatait csak ímmel-ámmal végzi. És miközben a rábízott betegek állapotán nem javít, a hálapénzt elfogadja! Családja nincs, barátnőjét hanyagolja az értekezletek, az előmenetel jegyében, ám hiába, betegek nem gyógyulnak, már a főorvos is megbírálja hanyagságáért. Izsák doktor a tudomány valóságától elrugaszkodott légvárában él mindaddig, amíg a sarokágyi béna betegben fel nem ismeri gyermekora kiváló orvosát, szabó édesapja hajdani jóbarátját, aki az orvosi hivatást meggyőződésből és szívből gyakorolta. Izsák doktor azonban erre a lelkiismeretét felébresztő betegére sem pazarol több figyelmet, mint az elfekvővé züllesztett kórteremben bárkire. Egy viharos éjszaka ugyan rémálmodokat lát, s megpróbál számot vetni önmagával... De bekapcsol „önvédelmi mechanizmusa”. Dr. Novák Sándort, a meg nem alkuvó orvost ő, a szabómester fia kezdettől fogva nevesítésnek vélte, mert olyanokat állított, hogy „az ember ne maga miatt, hanem az igazságot akarjon többet!” (*Összegyűjtött novellák*, 1992, 525.) Mire vitte Novák Sándor, hogy most bénán és egyedül az ő kórtermébe került? A másokért küzdés „demagógia, gyáva visszavonulás, kisszerűség” volt és maradt Izsák Zsolt számára. Ezért a viharos éjjelre virradólag benne minden marad a régiben, így szegény öreg kollégáját is részvételen hagyja meghalni...

(Folytatás a 8. oldalon)

Gleccserek sztrádáin Pakisztánban (2025. június 24. – július 14.)

Iszlámábád, az egzotikus főváros

Veress Zsombor

Miután budapesti indulással és isztambuli átszállással sikeresen megérkeztünk Pakisztán fővárosába, Iszlámábádba, igyekeztünk hozzászokni az európaiótól igencsak eltérő, számunkra egzotikus, olykor meghökkentő kultúrához, na meg a fullasztó kánikulához. Az egymil-

A Faisal-mecset

liós pakisztáni főváros nem bővelkedik látnivalókban, mégis ki kell emelnem két-három nevezetességet, amelyet meglátogattunk. Legjelentősebb épületük a **Faisal-mecset**, amely az 1986-os átadásakor a világ legnagyobbja volt, jelenleg a hatodik. Az építetőről, Szaúd-Arábia egykori királyáról elnevezett épület valóban hatalmas, imatermében akár 10 ezer ember is elfér egyszerre, ám a körülötte levő tér százezret is el tud nyelni. A török építész a beduin sátrak ihlették, de nekem leginkább a „sátor” négy sarkán magasodó kecses minaretek tetszetek. A betonkomplexum ragyogott a tisztságtól, már csak ezért is, de legfőképpen Allah iránti tiszteletből le kellett vennünk lábbelinket, és arra is oda kellett figyelnünk, hogy ne legyünk túlságosan nyugatiasan öltözve, vagyis például térdünket, vállunkat nem mutogathattuk. Azért a **helyi zarándokok még így is nagyon megnézték bennünket, közülük néhányan biztosan nem maradtam volna négyszemközt egy sikátorban, de alapjában véve barátságos emberek.**

Leginkább azért figyeltek szájatátva, mert csak mi voltunk ott európai arcok, s megkockáztatom, hogy azokban a napokban az egész városban sem lehettünk pár tucatnál többen. Egzotikumunknál fogva ezért mi is nagyon különlegesek lehettünk számukra, mert nemcsak távolról néztek, hanem körülálltak, és kértek, hogy közös képeket készíthessenek velünk.

Természetesen szívesen engedünk kérésüknek, **ám kiderült, hogy nem egy-két ember szeretne velünk fotózni, hanem 5, 10, majd 100, s végül mindenki, aki éppen ott ténfergett.** Különösen a szőke hölgy túrársaim voltak kelendőek, de számtalan csoportképre is oda kellett állnunk. Mint később megtudtuk, ez nagy örömet jelent számukra, kimondottan vadásszák a közös fotózás lehetőségét. Csakhogy az első 10 perc fotózkodás még megtisztelő volt, mi is élveztük a reflektorfényt, de fél óra múlva rá-

jöttünk, hogy Iszlámábád 12 millió lakosára nem lesz időnk azon a délutánon, ezért egy idő után udvariasan kifaroltunk gyűrűjükből, és továbbálltunk.

A mecset kapcsán meg kell állnom egy pillanatra a **második legnépesebb világvallás (1,9 milliárd hívő), az iszlám kapcsán, mivel követői, a muszlimok végigkísér-**

magyarországnyi populációt. Ez azt is jelenti, hogy Irán után Pakisztánban él a világ második legnagyobb síita közössége, és ezt azért tartom fontosnak megjegyezni, mert a későbbiekben felbérelt teherhordóink síiták voltak, mégpedig a szakadárnak számító iszmáilita hagyományhoz tartozók. S hogy mi a különbség a két fő irányzat között? Teológus legyen a talpán, aki ezt röviden össze tudná foglalni, de a **legfőbb eltérést a vallásalapító Mohamed próféta utódlásának kérdésében** kell keresni. Mert ameddig a szunniták azt tanítják, hogy az utódot a közösségnek kell kiválasztania, addig a síiták szerint Mohamed az unokatestvérét és vejét, valamint azok leszármazottait jelölte ki jogos utódaiként.

Érdekességként még azt is el kell mondanom vallásügyben, hogy mivel az iszlám törvények szigorúan tiltják az alkohol és a disznóhús fogyasztását, ezért szemben a más országban megtett utazásaimmal, amikor is a biztonság kedvéért mindig volt a táskámban egy rúd szebeni szalámi, na meg egy kis pálesz, ezúttal nem mertem eme finomságokat becsomagolni, mert az már egyenesen csempészésnek számított volna, s bizony az ilyesfajta kényeztetésekért akár börtönbüntetés is járhat. Hasonlóképpen, az istenkáromlást is életfogytig tartó

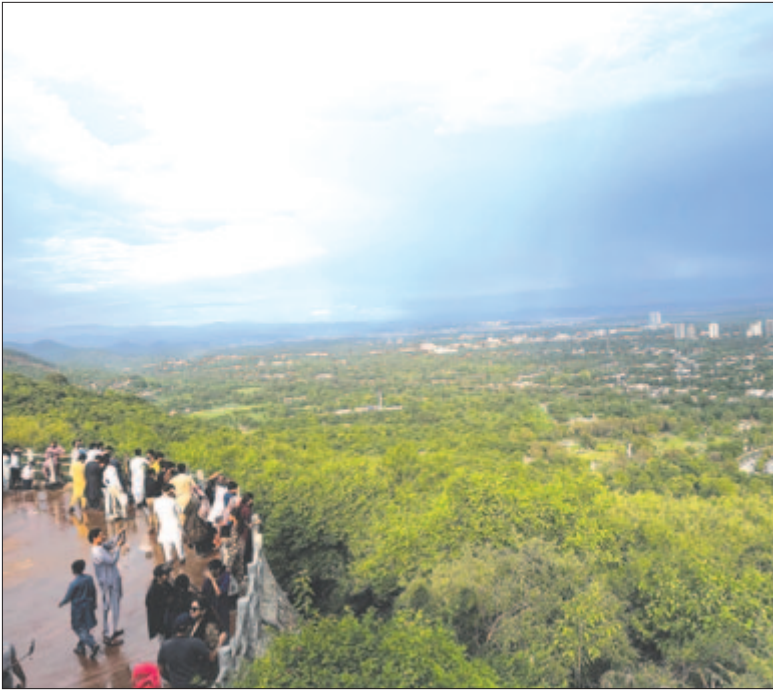
ték utazásunkat, mi több, segítségük, jóindulatuk nélkül elképzelhetetlen lett volna az áhított hegyek felfedezése. A Mohamed

A Pakisztán emlékmű

által alapított vallás nagyon gyorsan hatalmas teret hódított, azt a terjeszkedést, amit a keresztyénség századok alatt ért el, az iszlám gyakorlatilag évtizedek alatt valósította meg a 7. századtól. Az is közismert, hogy egyistenhívők, a zsidósággal és a keresztyénséggel együtt közös töről fakadnak, ők is Ábrahámától származtatják magukat. Ám, ahogy a keresztyénség sem homogén, úgy náluk is létezik több irányzat, amelyek közül a **szunniták (87%) és a síiták (10%) a legnépesebbek**, s bár komoly, történelmi ellentétek vannak a zsidósággal és keresztyénséggel való viszonyukban, tény, hogy a két iskola között is van elég belső feszültség, rivalizálás, ne adj’isten gyűlölet. Mert az ember már csak ilyen: nem szeretjük vagy legalábbis előítéletekkel tekintünk a tőlünk különbözőkre, de leginkább azok másságát utáljuk, akikkel együtt kell élnünk. **Pakisztán többségében szunnita, a lakosságnak csak a 10–15%-a síita**, de ha belegondolunk abba, hogy egy 255 millió, többségében muszlim országról beszélünk, akkor könnyű kiszámolni, hogy ez legalább 30 millió embert jelent, vagyis három

börtönnel, akár halálbüntetéssel is sújthatják. Egész ott-tartózkodásunk alatt azt tapasztaltam, mi több, lenyűgözött az, hogy a helyi emberek nagyon komolyan vették vallásuk tanításait, hitüket, naponta többször imádkoztak, s lehet erre lenézően, csúfondáros nyugati fölényeskedéssel legyinteni, vagy letudni őket a ma divatos röhgő fejecskékkal, de előbb lapozzunk bele a történelembe, nem is kell mélyre ásni, csak napjainkig. A demokratikus, kifinomult nyugat még a leghigh-techebb fegyvereivel, tudományával és technológiájával sem tudott mit kezdeni Afganisztán mezítlábas, írástudatlan tálibjaival. Miért gondoljuk mi, vallásunkat legfeljebb hírből ismerő, keresztyénségünket már névlegesen is szégyellő, magunkat mindennél felvilágosultabbnak tartók, hogy mindazt a fejlettséget, amit elértünk, mentessé tehetjük a hittől, a lelkitől, a szellemitől? És miért van az, hogy **az egyre individualistább, gazdag Nyugaton csökkenőben a születések száma, és ezzel együtt riasztó mértékben idősödik el a társadalom, míg például Pakisztánban éppen ellentétes folyamatok zajlanak?** Vagy miért történik az,

A Margalla-hegység lábánál elterülő Iszlámábád

hogy amíg az Európai Unió gazdasága komoly recesszióval küzd, addig a most még „csak” középhatalomnak számító Pakisztánnak minden esélye megvan arra, hogy „Next Eleven” országgént gazdasági nagyhatalommá váljon?

Pedig hát Pakisztán távolról sem egy problémamentes ország, nagy gondot jelent a magas szintű korrupció, a terrorista szervezetek tevékenysége, az emberi jogok be nem tartása, ráadásul homogén országnak sem mondható, még akkor sem, ha a következő nevezetesség, amit meglátogattunk, a hatalmas ország népének egységét hivatott szimbolizálni.

A Pakisztán emlékmű

hatalmas összeboruló szirmai az ország különböző kultúráit szimbolizálják, de hát pont nekünk, Kárpát-medencében élőknek nem kell túl sokat magyarázni, hiszen tudjuk tapasztalatból, hogy az összeborulások – bár elméletileg jól hangzanak – a gyakorlatban legtöbbször csak néhány pohár pálinka mellett működnek. S már megint a pálinkánál kötök ki. Egész utazásomon azon csodálkoztam, hogy ez a hatalmas embertömeg, ez a kétszázötvenvalahány-millió ember, akiknek a zöme számunkra elképzelhetetlen szegénységben él, hogyan tudja elviselni az életet szesz nélkül, ilyen komoly tiltásokkal? Sokszor gondolkodtam azon, hogy ha ezek ennyire józan életet élnek, akkor mégis mire véljem azokat a semmibe néző, üresnek tűnő tekinteteket, amelyekről mesze ordított, hogy bár az élet kemény, ám neki úgyis mindegy, hiszen bevette már

az adagját? Voltak sejtéseim, hiszen láttam már, hogy például a perui Andok kecsuái is jól megvannak egy kis kokalevélrágással, és tudom, hogy ahány kultúra, annyi szokás, viszont tény, hogy mi szesz nélkül kellett átvészelnünk az elkövetkező hetek megpróbáltatásait. Nekem ez könnyen ment, mivel én sosem szoktam stimulálni magam utazásaimon, kiválóan beérem az olyan látnivalókkal is, mint amilyen fővárosi látogatásunk utolsó fénypontja volt.

A zöld város

Az iszlámábádiak egyik kedvenc kirándulóhelye a **város fölé emelkedő hegyek üdülőhelye. A Margalla-hegység** tulajdonképpen már a Himalája erdőségekkal borított előhegységének számít, s mivel magasabban van, kellemesebb az éghajlata a városban tapasztalható rendkívül nedves, számunkra szinte elviselhetetlen hőségnél. A **Daman-e-Koh kilátóhelyről** letekintve a **város nagyon kellemes látványt nyújtott.** A városban ténferegve láthattuk a nyomortelegeket is, ám fentről a sok zöld területtel rendelkező, elnyúló város egy olyan zöld panorámaképét is láthattuk, amelyet még a leghaladóbb és legzöldebb Európában sem lehet látni, szokták is Iszlámábádot Dél-Ázsia legzöldebb városaként emlegetni. A kilátó környékén elterülő park egy igazi családbarát piknikező hely volt, emberek ezreivel, s mivel ott is csak mi voltunk az egyetlen európaiak, túlzás nélkül állíthatom, hogy még a környéken élő és kunyeráló, fő attrakciónak számító rézuszmajmognál is népszerűbbek lettünk.

Iszlámábádi utcarészlet

Fotók: Veress Zsombor

Bernád Ilona legújabb könyvei

„Hogy szebben érkezzenek az új életek”

A szülés, születés csodájának megtapasztalását segítik, a létezés természetes, egészséges formáit mutatják fel, a népi gyógyító tudást szórják szerteszt Bernád Ilona könyvei. A kétlaki életet élő – energiáját Marosvásárhely és Budapest között megosztó – bába (szülésznő), néprajzos, népi természetgyógyász, szakíró, újságíró *legutóbbi négy kötetét – az Isteni folyamat. Gyermeekáldás, bábaság a magyar néphagyományban; „Szerettem őket úgy, ahogy kellett”. A csecsemő és gyermek ápolása és gyógyítása néphagyományunkban; Útjaim a gyógyítás körül (útleírások, tanulmányok) és a Nő – örökkévaló pillanat. Amit a néphagyomány ad nekünk (magyar szakrális női kötet)* című műveket – mutatták be november 19-én a Bernády Házban. A szerzővel ennek apropóján beszélgettünk.

Nagy Székely Ildikó

– *Mi hívta életre az elmúlt 15 évben ezeket a köteteket, mi volt a motiváció?*

– Ez a négy új könyv tökéletesen beleillik a korábban megjelent köteteim sorozatába. Minden munkám egy belső felismerésből, indítatásból született. Szülésznőként és természetgyógyásként elsősorban a természetes szülés, születés, a magyar bábaság, illetve a szellemi, lelki és testi rendszert képező népi gyógyászat érdekelt, ezért kezdtem el az erre a témára összpontosító gyűjtőmunkát a Kárpát-medence egész területén, valamint Moldvában. A legelső könyvem, az *Egészségünkért 1.* a népi gyógyászattal és a magyar természetgyógyászattal foglalkozik, az *Egészségünkért 2.* kötetben a gyűjtéseim alapján már a gyermekáldással, magyar bábasággal kapcsolatos ismeretek is megjelennek. A következő kötetem a tibeti, belső-mongóliai expedícióm tapasztalataihoz kapcsolódik,

a gyűjtőmunkát ugyanis nemcsak itthon végeztem, hanem azokon az expedíciókon is, amelyekre meghívtak. 2010-ben jelent meg az *Élő népi gyógyászatunk* című művem, ami népi orvoslásunk szempontjából a legteljesebb. Míg az első két kötetben a természetgyógyászattal, ez utóbbiban orvosi kutatásokkal bizonyítom, magyarázom népi gyógyászatunk létjogosultságát, eljárásait. Ezt a munkát követte a nemrég bemutatott négy könyv. Húszéves gyűjtő- és kétéves írói munka eredményeként született meg az *Isteni folyamat. Gyermeekáldás, bábaság a magyar néphagyományban* című munkám, amiben egyebek mellett a termékenységfokozásról, a várandósságról, a fogantatásról, a szülésre való felkészülésről, a vajúadás és szülés természetes és rendellenes eseteiről, a természetes gátvédelemről, a köldökzsinór elvágásáról, a méhlepényről, az anyatejről, a gyermekágyról írok. Ezután következett a „*Szerettem őket úgy, ahogy kellett*” című könyvem, ami az újszülött, a csecsemő és a gyermek

ápolásáról, neveléséről, gyógyításáról szól. Ezeknek a könyveknek a megírásában elsősorban az motivált, hogy segítségükre legyek a nőknek abban, hogy könnyebben szüljenek. A szülőotthonok megalapítása előtt nem hanyatt fekvé, hanem aktív testhelyzetben adtak életet gyermeküknek az anyák. A gátmetszés legtöbbször felesleges, csak bizonyos esetekben szükséges. Leginkább az motivált, hogy az új életek szebben, természetesebben érkezzenek meg erre a világra. A szülés, születés valamikor egy szakrális eseménynek számított egy család életében, de ma már sajnos nincs meg ez a tudat. A gyermekkötetem ismeretanyaga egyébként a korábbi két könyvhöz való adatgyűjtés során került a birtokomba, és úgy éreztem, kár lenne, hogy elvesztődjön ez a hasznos magyar tudás.

Magzatmáz, rügyfürdő, újjászülettetés

– *Említsünk meg néhány érdekességet ebből a szellemi kincs-tárból.*

– Számomra fontos volt például az, hogy egy gyermek megszületése után a bábaasszonyok miért gyűjtötték össze a magzatmázat. Gyógyítás céljából tették. Ha az újszülött vagy kisbaba belázasodott, bekenték a magzatmázával, és azután kezdték alkalmazni a hűtőfürdőt, a magzatmáz ugyanis tompította a változó hőmérsékletű víz érzetét. De a nehezen gyógyuló sebek kezelésére is bevált ez a praktika, régebb még a sebészorvosok is arra kérték a szülésznőket, hogy gyűjtsenek nekik egy dobozba magzatmázat. Erdővidékről gyűjtöttem egy másik figyelemre méltó tudnivalót, azt, hogy hogyan gondozták a régiek úgy a gyermekeket, hogy ne legyenek betegek. Jó tíz éve Kisbaconban egy András bácsi nevű erdész mondta el nekem, hogy „mi heten születünk édesanyámnak, mind fiúk. Bábaasszony (az ősbába vagy parasztbába) tanította az asszonyokat, hogy ahhoz, hogy a gyermek ne legyen beteg, rendszeresen meg kell

A könyvborítót Irina Pusztai (Montréal) tervezte

fürösztetni gyógnővény- és rügyfürdőben” A gyermekkötetben az is benne van, hogy a gyermekek hogyan játszottak kint a természetben, milyen játékokat készítettek nekik az apák, anyák, illetve ők saját maguknak, és mit ettek, ha megéheztek játék közben. Papsajtot, akácvirágot, nádbelet, szentjánoskenyeret. De arról is szó esik, hogy a közösség hogyan szoktatta bele a gyermeket a munkába, ugyanakkor ebben a kötetemben található a legtöbb népi gyógyászati módszer a fereghajtástól a napégésig és az újjászülettetés-szertartásig.

– *Beszéljünk kicsit erről.*

– Ezek szülési, születési traumát oldó rituálék voltak, amelyeket a népi magyar kultúrában a bábaasszonyok végeztek. Ha egy gyerek nem a normális ritmusban fejlődött, sírós volt, nem aludt, vagy ha olyan nagy betegsége volt, hogy semmiféle módon nem tudták meggyógyítani, akkor utolsó lehetőségként újjászülettették. Ezt akkor is alkalmazták, ha valaki egy életút-elakadásban volt, hogy az addigi korszakát lezárják, és helyette egy újat nyissanak. A szertartást én felújítottam, például úgy, hogy két fa között átbújik az, aki újjá szeretne születni, vagy fákból álló csatornán halad át, mintha a szülőcsatornán menne végig. Az ősiségben ennek nagyon sok módja volt. Egy Vas megyei gyűjtés szerint egy fiatal fát kettéhasítottak, és női nemi szerv formájában tartottak, a gyereket pedig azon keresztül átadták. Egy másik módszer az volt, hogy más nevet adtak a gyermeknek. A hivatalos iratokban megmaradt az eredeti neve, csak másként szólították, hogy a sorsa is más legyen. Moldvában, Pusztinán gyűjtöttem, hogy az újjászülettendő gyermeket az édesanyja kiadta az ablakon egy másik asszonynak, más nevet is adtak neki. Egyes vidékeken a kemencével kapcsolatos az életút megváltoztatása.

Rokonépek közös tudása

– *Az új kötetek közül egy útikönyv a harmadik. Ez hogyan született?*

– Amikor elindultam a világ körüli útjaimra, Tibetbe, Mongóliába, Amerikába, Ázsiába, Ausztráliába, a családom és a barátaim arra kértek, hogy küldjek nekik beszámolókat, én pedig szorgalmasan eleget tettem a kérésüknek. Az útinaplóm sorozatát egy dél-amerikai lap, a Brazíliai Magyar Híradó közölte, de úgy éreztem, hogy érdemes lenne egy könyvben is megőrizni. Ebben a műfajban egyébként korábban is megörökítettem a gyűjtéseimet, amelyeket nemcsak Erdélyben, a Partiumban, a Gyimesekben és

Moldvában, hanem Kárpátalján, Felvidéken, Örvideken, Szlovéniában, Horvátországban, a Vajdaságban, sőt Szerbiában is végeztem. Ezeket az írásokat mind beleszerkesztettem az *Útjaim a gyógyítás körül* című műbe, ahogy az észak- és dél-amerikai magyarságról, valamint az egyiptomi és az indiai útjaimról szóló beszámolókat is. Ebben a kötetben számos tanulmány is helyet kapott, amelyek közül a legfontosabbnak azt tartom, amely az ima és a hit erejéről szól a népi gyógyászatban és az öngyógyításban. Egy másik tanulmány tematikája a gyógyítással összefüggő jelek és jelképek Mongóliában és Tibetben. A Kőrösi Csoma Sándor Egyesület felkérésére Kőrösi Csoma tibeti orvoslásról szóló munkájáról is írtam egy tanulmányt, ez is megtalálható ebben a harmadik kötetben. A rokonépeknél, illetve a hagyományos orvoslásokban mindig a közös módszert, azt a fizikai eljárást vagy szertartást kerestem, ami egyetemes, ugyanakkor megegyezik a mi népi gyógyászatunk módszereivel.

– *Említsünk meg néhányat ezek közül.*

– A mongolokkal vannak közös betegségneveink, a gyomorpanaszokra például azt mondják, hogy betegi. A hasonló klíma miatt szintén közös velük és a tibetiekkel a gyógnővénygyógyászat. Azonos tudáson alapszik a hőterápia, a forró vizes ivókúra, a masszáz, a csontkovácsolás, az akupunktúra, a szim-bólum- és energoterápia, valamint az újjászülettetés-szertartás.

Női út születéstől a megboldogulásig

– *Beszéljünk kicsit a 2022-ben megjelent, negyedik kötetéről is.*

– Míg a korábbi könyveimben az újjászülettetés magyar népi gyógyászati formáit közöltem, a legutóbbiban azoknak az asszonyoknak a beszámolóit tettem közzé, akikkel elvégeztük az újjászülettetés szertartását. Főleg a császármettszésen átesettekkel dolgozunk így, akik az eljárás után gyakran elmondják, hogy jobb lett a kapcsolatuk, a kötődésük a gyermekükkel. Ezek a rituálék egyéni vagy közösségi módon történnek. Amíg én valakit végigkísérek az útján, a többi asszony ott áll, és jó gondolattal, imával segít neki. A negyedik új könyvem megírásában elsősorban az motivált, hogy megszületett az első unokám, egy kislány, és arra gondoltam, hogy mivel annyira változó és globalizálódó világot élünk, rögzítem neki, és persze másoknak is, a magyar nőiséget. Másodsorban az a tapasztalat készített a könyv megírására, miszerint a magyarországi asszonyok nagy része nem a magyar szellemiség, lelkiség szerint él, öltözködik, nem a mi kultúránkból merít erőt baj esetén. A kilencvenes években kezdett gyűjtéseim során nagyon sok asszony elmondta a női lét lényegét, beavatásait, életfordulóit, jelképrendszerét. Azt is fontos tudni, hogy hogyan függ össze a nő ciklusa, termékenysége a holdciklussal. Termékenységi zavarokkal küzdő párokkal is dolgozom, és hála Istennek a népi gyógyászatunk által segíteni tudok nekik. A kötetben szó van a magyar nők szakrális eszközeiről és az ezekkel való gyógyításról is. Ilyen például a rózsavirág, ami egy fon-

tos, idegrendszeri panaszokra ható gyógnővény, vagy a kender, az egynyári üröm, de a búza, a liszt, a kenyér, a szőlő és a bor is. Szakrális ételünk továbbá a tej, a tojás, a méz, ez utóbbi a testi gyógyításban is kiváló, az idegfáradtságtól az arany-érig, a masszástól a patkóbélfekélyig megannyi bántalomra javallott. A nők szakrális eszköze ugyanakkor az imádság, a rovásírás, maga a természet és a népművészet is. A kötetemben végigkövetem a női utat az újszülött kislány megérkezésétől a serdülőkoron, leánykoron, az asszonyságra való felkészítésen át a menyasszonyi beavatásig, majd a menyecske életszakaszeit, az anyává, érett, majd idős asszonnyá válást. Partiumban, Koltón egy idős asszony mondta el nekem, hogy „én már csak azért élek, hogy imádkozzam a családomért”. Mennyire szép és fontos ez! A könyvben a női lelkületű gazdaságról, valamint a magyar néphagyomány szerinti gyermeknevelésről is szól egy fejezet, továbbá a megboldogulásra való készülés szellemi oldalára is rávilágítok. Az utolsó fejezet címe: *Csak egy nő van a teremtésben.* Ezzel azt sugallom, hogy tulajdonképpen minden nő egy.

– *Milyen konkrét megoldásokat kínál a szóban forgó négy könyv korunk népbetegségeire?*

– Nagyon sok megoldást. Például a gyógnővényteák fogyasztására hívja fel a figyelmet, amitől az egész társadalom sokkal egészségesebb lenne. Egy másik javaslatom,

hogy összhangban kellene élni a természet ritmusával és a fénnel, így a nőknek nem lenne annyi menstruációs zavaruk és termékenységproblémájuk. Szintén fontosnak tartom a szabadban való gyaloglást napfényben, esőben, hóban, szélben. A kislányokat pedig az iskolában nem a karrierépítésben kellene támogatni, hanem elsősorban nőnek, feleségnek és anyának nevelni.

– *Min dolgozik most Bernád Ilona?*

– A következő női könyvön, amelynek címe *Boldogasszony országában*, és amelyben egyebek mellett a családösszetartó szertartások, valamint a 2010-től gyűjtött, eddig még nem publikált népi gyógyászati módszerek is helyet kapnak. A készülő könyvem számomra legfontosabb fejezete a szakrális magyar térrendezésről és lakáskultúráról szól, például arról, hogy a különböző jelképeink, ősképeink hogyan befolyásolják a termékenységet, valamint a vajúadás és a szülés jó menetét.

Jókai Anna

A jelenkor minden kórtünete

(Folytatás az 5. oldalról)

„Ne féljetek” – a halál felé vezető úton

Az emberi élet alkonya, az örege-dés, a lemondás, illetve a kiteljesedés a halál felé vezető úton lesz a témája a párhuzamos belső monológokkal dramatikussá (misztériumjátékszerűvé) változtatott két kései Jókai Anna-nagyregénynek. A *Ne féljetek* (1998) két férfi és két nő párhuzamosan futó sorsát követi jó húsz éven át, 1976-tól 1997-ig. A főhősök közül ketten, az első férjétől elvált légiutas-kísérő, Mária és a pszichiáter egyetemi tanár, Márió valamikor egy párt alkottak, a regény jelenében azonban mindketten új kapcsolatban élnek. Föltárulnak a fő- és mellékhősök életsebei, melyeket az érett önismeret sem gyógyít be. Mária a regényidőben elveszíti hajdani első férjét, Ábelt, aki mindvégig őt szereti a legjobban, és súlyos betegségben hal meg. Aztán elveszíti harmadik párját, az egész családot összetartó, csupa szív ügyvédet, „oroszlánszívű” Richárdot is, aki úgy hal meg, ahogyan élt, senkinek egy perc gondot sem okozva (szívinfarktusban). A gyermekkori bántalmazásai miatt nehezen kapcsolódó, erősen introvertált Máriót Mária annak idején nem értette meg, s ez a mulasztás mindvégig, a halál küszöbére érkezve is Márióhoz kapcsolja lélekben. Bár „csak kórházba ne!”, hajtogatja magában, mégis úgy legyengül, hogy gyermekei kórházba

viszik, s a kórteremben hal meg, ahol a (tüdőembóliával érkező) „átlépést” látszólag könnyedén és bátran fogadja. Mária halála után nem sokkal, az „aranyszív” ápolónő, Villő mellől Máriót is elszólítja a coronaria sclerosis (koszorúér-elmeszesedés). Mindez a kádári, majd a rendszerváltó Magyarország lázasan zsidobongó színpadán történik. Az elbeszélt jelen és a belső monológok három-négy generáció életét tárják fel. Jókai Anna a lehető legközelebb hajol hőseihöz örömeükben-bánatukban, meghallja utolsó sóhajukat is, amelyben ki-ki a számára legkedvesebb személyt szólítja utoljára.

A jelenkor minden kórtünetével

Az *Éhes élet* (2012) egy huszonegyedik századi átlagos mozaikcsalád regénye, elvált és újraházasodott nagyszülőkkel, szülőkkel, vér szerinti kapcsolatban nem lévő, „hozott” testvérekkel és a hozzájuk társuló különféle embe-ekkel, a koldusszegény alkoholizistától az ünnepekt írónőig. A regényhősöket összefonja (Hamvas Béla kifejezésével szólva) az „életéhség”, melynek sokféle megnyilvánulása gyötri őket: szeretetéhség, sikeréhség, pénzéhség, szereleméhség, Isten-éhség. Jókai Anna e regényben is a párhuzamos belső monológok izzó szövetén át ábrázolja a jelenkort sok kórtünetével, és mutat rá az emberek külső és belső világa közötti résnyi avagy szakadéknyi távolságra. A boldog-

ság, életküzdelem, szenvedés, öröm, illetve a betegség, öregedés, halál mind fellelhető e regényben. A mozaikcsalád legsúlyosabb betege a multiplex sclerosisban szenvedő Rózsa, aki hajdan az orvosok javaslata és férje, Áron tiltakozása ellenére megszülte s húsz éve ápolja testileg és szellemileg egyaránt súlyosan fogyatékos fiát. A magatehetetlen Ádám nyöszörgő-síró „önkifejezéseit” a könyv lapjain hullámzó vonalak érzékeltetik. Áron képtelen beteg fiával és önfeláldozó feleségével együtt élni, de anyagilag és mindennapos jelenlétével segít – nemcsak kis családjának, hanem az egész kiterjedt mozaikcsaládnak. Sőt, más rászorultaknak is. A regény hősei szinte mind szenvednek valamitől. Áron „kapott” nővére túlsúlyos, és ízületi fájdalmai vannak, az ő leánya lusta, rendetlen, és rendezetlen szerelmi ügyletekbe bonyolódik.

Áron nevelőanyja szívjósága ellenére hiú és túlkontrolláló. Bertinszky Tivadar bőrgyógyász sikertelen az orvosi pályán, és kábítósszerfüggő. Kováts Béla hidegen számító érdekemberként kezdi együttműködését az agyonsztárolt írónővel, Csezár Apollóniával, aki három abortusz és egy eltemetett férj „örökségével” viaskodva dik-tálja gépbe legújabb művét, miközben kóros üldözési mániában és szeretetlenségben szenved. Az *Éhes élet* hőseinek többsége a regény végére felgyógyul vagy révbe jut. A jó

írányt Áron mintázza. Áron (a család egzisztenciáját biztosító vállalkozó) éppen akkor megy csődbe, amikor imádott édesapja és beteg fia (szinte egy időben) meghal. Áron megöröklí apja hitét, a kísérteseknek (csalás, alkohol, szex) szelíd iróniával és dühödt javítani akarással ellenáll, és visszatér a reménytelen betegápolásból felszabadult feleségéhez. Hit és irónia különleges „együttállása” teszi e dramatizált regényt egyedivé.

Mindannyiunké a felelősség

Jókai Anna *Majd* (2005) című kötete a riasztóan krisztustalan és embertelen harmadik évezred végét jeleníti meg, a Föld túlnépesedésének rémképeivel. Mindezért a felelősség mindannyiunké egyenként is: „semmiképpen nem vonulhatsz vissza. A szellem műhelyében nincsenek nyugodtjások”, írja Jókai Anna (*Majd*, 2005, 84.). *A háromszemű* címet viselő, dokumentumnak álcázott elbeszélés arról szól, hogy a megőrült emberiség mindent betölt, ami hagyományos vagy művészi, ami politikailag nem korrekt vagy deviáns; ezért a háromszemű, azaz belső látással: saját értelemmel, lélekkel is rendelkező egyedet, nevezett Cowachot egyszerűen „kiiktatja”! *Az utolsó gyermek* című elbeszélés Madách falanszter színének kétségbeejtő továbbgondolása. Lulla és Lulli embernek alig nevezhető, mégis ránk emlékeztető: érző, csetlő-botló antihősök. Pontosabban: egészségtől és szabadságtól megfosztott lények, akik a kiszáradt, terméketlenné szipolyozott és már-már szennybe fullasztott Földön még bizonyos apró kiváltságokat él-

vezhetnek addig, ameddig reprodukcióra alkalmasnak minősülnek. Nagy kínok között megfogan, és hosszas túlfordás után megszületik torz, hímnős gyermekük: ő lesz a „repedezett, füstölgő agyaggolyón” az utolsó gyermek: „A Szentlélek visszaszívta lehetét. A Fiú felszedte sátorfáját, s beljebb húzódott az Univerzumba, újra felvérző sebekkel. Az Atya pedig töpreng; kezdheti előlről: ... embert, a maga hasonlatosságára?!” (*Majd*, 2005, 95.)

Fekete karácsony

Utolsó könyvében, az *Átvilágításban* (2017) Jókai Anna hálával telten és „halálra készen”, a hívő ember hitével, kételyeivel és reményével ír, leplezetlenül, magáról, hazájáról, kora társadalmi, művészeti, közéleti és magánemberi eseményeiről. Mert időszerű is, idézzük a következő részletet: „Fekete karácsony. De nem olyan fekete, hogy az igazságra éhes szeretet át ne csillanjon rajta. A mi karácsonyunk, Magyarország karácsonya talán képes áttörni a masszív ködöt. A fehér karácsony vagy van, vagy nincs. De a fényes karácsony rajtunk múlik. Mert most a felülről jövő fényt részben elnyeli, részben visszaveri a szurokfekete. De az a gyertyafény, amelyet a megokosodott szív és átmelegített ész a saját portájáról indít útnak feléle: a szervezett sötétségen áthalad. Egy tenyérnyi térben fölhasad a Nagy Világéjszaka. Odaát erőt kap a mentésre az angyalsereg. ’S lőn világosság?’” (*Átvilágítás*, Széphalom könyvműhely, 2017, 297.)

Egy közmondást idézünk a rejtvény fősoraiban.	1.	LISTÁBA VESZ	RÓMAI 200 FEKETE (FRANCIA)		TÉLI SPORT-ESZKÖZ	A POLIP TESTEI	... FAIR LADY GYENGÜL	FUNDAMENTUM	TERMÉSZET (LATIN)	TALÁNI	INDÍTÉK LLLLL	ÉRETTE TESZ	AZONBAN, ELLENBEN NÉMET DAL	TE ÉS Ó	LUSTA
	N														S
	KIÜTÉS A RINGBEN (RÖV.)			SCHÜTZ ... (SZINESZNŐ)	AZ ÖRÖK VÁROS		PENGETŐS HANGSZER	A-GET PÁRJA			ZOKOG KORAI GYÜMÖLCS		ISMERET KEZDETE! IDŐ (ANGOL)		
	SZATÍRA RÉSZEI FEL.... (EBRED)				KIMOZDÍT AZ OLT TESTVÉRE					RÉGÉSZ ÓRÓME VISÍT				MAGAD SVÁJCI VÁROS LAKÓJA	
2.	T	MEG NEM ENGEDETT	MACSKA-FEGYVER			HÁTSÓ FOCIS					HABÁR ELVETNI-VALÓ				EGYESI ANNAK A KÖZEPÉN!
HIRTELEN GONDOLAT					FR. FORRADALMÁR D-K MAGYAR VÁROS			VERSZEN ÖSSZE-CSENG IGAZ					BAJBÓL SZABADÍT ANGLIAI ŐS NÉP		
ÉSZAK-NÉMET VÁROS				NEM MEGY EL MOST VAN			KÉZZEL KAPAR PORLEPTE					A BELSEJÉ-BEN TÉVESEN JEGYZŐ			
LÉTEZETT			E NAP ARAD M. VÁROS		SZIBÉRIAI FOLYÓ 60 PERC		PAKOLNI KEZDI FED, BORÍT		HATÁRRAG PÁRATLAN ARMATA!		ERREFELE! MEGSZÉ-GYENÍTŐ			HÁTSÓ RÉSZ ÓRIÁS-KIGYÓ	
PARIPA			HELYSÉG POLGÁRA PÁPAI KORONA			FAROL AZ AUTÓ ÍTÉLET JELZŐJE					MÁSHOLLÉT IGAZOLÁSA AKKOR (FRANCIA)				EGYEMI TASZÍTÓ
KÉSEI VER				FRANCIA ARANY! PÁRAI		NAGYTESTŰ HÁZIÁLLAT KETTŐZBE ZOLA MŰVE				VÉLÓ (NÉP.) BAB-SZEMEKI				BEETET! ITT ESZIK A CSORDA	
		APÓS NŐI NÉV (JÚL. 23.)			NŐI NÉV (JÚL. 26.) DÍNOM... (MULATÁS)			PALÁST ERDÉLYI VÁROS					LENTRŐL LÁBALJ		
LASSAN ELFOGY					KÉZI HOSSZ-MÉRTÉK KÉZZEL FOG				SÚRÚ NŐ-VÉNYZET HÍM ÁLLAT					HELYSÉG RÉSZEI! CÉGFÉLE (RÖV.)	
OLASZ ESTE			KERESZTÜL SZÁNTÓ ESZKÖZ			TÉTLEN TORI ITAL (ARGÓ)		A HIBA LÉNYEGEI! HATÁRTA-LAN TÁRLÓ!		FÁBA VÉS MEZTELEN MŰALKOTÁS		NEMES GÁZ SZÉLHÁRFA			
PÁRATLA-NUL ENNI AD!			MAI CIN				MÁS NÉVEN INDUL A FÁRAÓ!					BUDAPESTI EGYETEM A TETEJÉRE			FÉLÉVI PEREC-DARAB!
ÜRES BÓKI			ANTI-K TONNA (RÖV.)			DÍSZRUHA LITER (RÖV.)					TÁNCOT JÁR EGYEN!			TALÁL EZT!	
L.N.J.	B												ARÁNY-SZÁM		

November 27-i rejtvényünk megfejtése: *Ha együgyű az ember, nagyobb örültségtől megóvja a csöpp esze.*

Szoros meccset játszott Bukarestben a vízilabdacsapat

A bajnoki idény első felének utolsó fordulójában a Sportul Studentesc vendége volt a CSM Mureșul férfi-vízilabdacsapata.

Ha a korábbi mérkőzéseken a marosvásárhelyi csapatnak nemigen volt esélye, ezen a találkozón három negyed után még előnyben voltak Cristian Iordache tanítványai, és csak az utolsó nyolc percben engedték ki a kezükből a meccset, miután két kulcsjátékos, Cristian Róbert és Kiss Andrei is megkapta a harmadik kiállítását, és végleg ki-pontozódott, a nagyon fiatal tartalékok pedig

nem tudták őket maradéktalanul helyettesíteni.

A marosvásárhelyi csapat továbbra is pont nélkül áll a tabellán, azonban a bajnoki program eddig nem kedvezett, hiszen azokkal a csapatokkal, amelyekkel esetleg fel tudja venni a küzdelmet, mind idegenben játszott.

A bajnoki visszavágók február 7-én kezdődnek, az első mérkőzést a CSM Mureșul a Kolozsvári Politehnica ellen játssza, és az első élvonalbeli győzelemben reménykedik. *(bálint)*

Eredményjelző

Szuperliga, 7. forduló:
Bukaresti Sportul Studentesc – Marosvásárhelyi CSM Mureșul 12-8 (2-1, 1-3, 3-3, 6-1), Nagyvárad CSU – Kolozsvári Politehnica 16-7, Nagyvárad CSM – Bukaresti Steaua 9-8. Elmaradt mérkőzésen: Kolozsvári Politehnica – Nagyvárad CSM 2-33.

Felavatták Bozsik József egész alakos bronzszobrát

Ünnepélyes keretek között kedden felavatták Bozsik József egész alakos bronzszobrát a Budapest Honvéd stadionja, a Bozsik Aréna előtt. Az eseményen részt vett Szijjártó Péter magyar külgazdasági és külügyminiszter, Bozsik Lajos és Bozsik Péter, a futball-legenda testvére és fia, Lomnici Zoltán, az Aranycsapat Testület elnöke, valamint Gajda Péter kispesti polgármester és Kaha Kaladze, Tbiliszi polgármestere is.

Lomnici Zoltán kiemelte: Bozsik a világ egyik legjobb fedezete volt, és szobrával egy példátlan életút előtt tisztelegnek, míg Gajda Péter azt hangsúlyozta, hogy Kispest különleges hely, ahol olyan világsztárok nőttek fel, mint Bozsik és Puskás Ferenc, és a szobor méltó emléket állít a játékos hűségének és teljesítményének.

Az ünnepségen jelen voltak a Magyar Olimpiai Bizottság vezetői, sportért felelős államtitkárok, a kispesti klub korábbi játékosai és edzői,

ezzel is hangsúlyozva Bozsik örök helyét a magyar futball történetében és a szurkolók szívében.

Fotó: Illyés Tibor / MTI

Verstappen nyert Dohában, a héten dől el, ki lesz a világbajnok

A címvédő és négyszeres világbajnok Max Verstappen, a Red Bull holland versenyzője nyerte a Forma–1-es Katari Nagydíjat vasárnap Dohában, ezzel jelentős mértékben faragott a hátrányából az összetettben, és az is eldőlt, hogy a vb-győztes kilétére a hét végén, Abu-Dzabiban derül majd fény.

A 28 éves Verstappennek ez az idei nyolcadik és pályafutása 70. futamgyőzelme, amellyel 12 pontra megközelítette a vb-pontversenyben a most negyedikként célba ért Lando Norrist, a McLaren brit pilótáját.

Verstappen mögött a másik McLarennel az ausztrál Oscar Piastri lett a második, így ő az összetettben 16 ponttal marad el az éllovas Norristól.

Dohában Carlos Sainz Jr., a Williams spanyol versenyzője zárt harmadikként.

A rajtnál Piastri simán megtartotta a vezető pozíciót, és elsőnek fordult el, mögötte viszont helycsere történt a másik két vb-aspiráns között: a remekül startoló Verstappen a külső íven maga mögé utasította Norrist, akinek nem maradt más választása, mint besorolni harmadiknak. A hetedik körben Nico Hülkenberg (Sauber) és Pierre Gasly (Alpine) balesete miatt a versenybíróság a pályára küldte a biztonsági autót, ezért aztán a két McLaren-versenyző kivételével az egész mezőny a bokszbá hajtott kerékcserére. A kiállítások után Piastri, Norris, Verstappen volt a sorrend az első három helyen, ez pedig változatlan maradt az újraindítást követően.

Piastri és Norris komoly tempót kezdett diktálni az élen, majd az ausztrál versenyzőt a 24., brit csapattársát pedig a

25. körben hívta ki kerékcserére a McLaren. Verstappen átvette a vezetést, de Piastri és Norris is jó pozícióban, a negyedik és az ötödik helyen tért vissza a mezőnybe.

A hetedik körben lezajlott kerékcserék és a Pirelli 25 körös gumikorlátozása miatt a McLaren versenyzőin kívül a mezőny összes többi tagjának – beleértve Verstappent is – a 32. körben kellett végrehajtania a második bokszkiallást, így Piastri visszaállt az élre, Norris pedig a második helyre. A mclareneseket Verstappen üldözte, aki innentől a leintésig mehetett kerékcseré nélkül, míg az élen száguldó duónak egyszer még mindenképpen a bokszbá kellett hajtania.

A McLaren végül a 42. körben Piastrit, két körrel később pedig Norrist hívta kerékcserére, így Verstappen 13 körrel a leintés előtt az élre állt, előnye több mint 15 másodperc volt Piastrival szemben, Norris viszont csak ötödiknek tért vissza a pályára a kiállítását követően, így legfeljebb a harmadik helyért szállhatott harcba.

A hajrában Verstappen magabiztosan tartotta maga mögött Piastrit, aki a leintést követően a csapatrádión keresztül csatlódottan vette tudomásul a végeredményt. Norrisnak sem si-

Nico Hülkenberg (Sauber) és Pierre Gasly (Alpine) a hetedik körben ütközött, a baleset miatt pályára küldték a biztonsági autót, ami végül nagyban befolyásolta a futam végeredményét, a McLarennek ugyanis nem álltak ki kerékcserére, mint a többi autó, ez pedig végzetes hibának bizonyul

Fotó: az F1 közösségi oldala

került sokkal előbbre jönnie, Andrea Kimi Antonelli (Mercedes) hibáját kihasználva ugyan negyedik lett, de Sainzot már nem maradt esélye megtámadni. Ebben közrejátszhatott az is, hogy a brit versenyző egy alkalommal megcsúszott, és az autója alját odaütötte a kerékvetőhöz.

A vb-pontversenyek állása

* versenyzők: 1. Norris 408 pont, 2. Verstappen 396, 3. Piastri 392, 4. Russell 309, 5. Leclerc 230, 6. Lewis Hamilton (brit, Ferrari) 152, 7. Antonelli 150, 8. Alexander Albon (thaiföldi, Williams) 73, 9. Sainz 64, 10. Isack Hadjar (francia, RB) 51, 11. Nico Hülkenberg (német, Sauber) 49, 12. Alonso 48, 13. Oliver Bearman (brit, Haas) 41, 14. Lawson 38, 15. Cunoda 33, 16. Esteban Ocon (francia, Haas) 32, 17. Lance Stroll (kanadai, Aston Martin) 32, 18. Pierre Gasly (francia, Alpine) 22, 19. Gabriel Bortoleto (brazil, Sauber) 19;

* csapatok: 1. McLaren 800 pont – már világbajnok, 2. Mercedes 459, 3. Red Bull 426, 4. Ferrari 382, 5. Williams 137, 6. RB 92, 7. Aston Martin 80, 8. Haas 73, 9. Sauber 68, 10. Alpine 22.

Isac Hadjar a Red Bullhoz távozik, Arvin Lindblad érkezik a helyére a Racing Bullshoz

A francia Isack Hadjar a Red Bull pilótája lesz a következő szezonban a címvédő és négyszeres világbajnok Max Verstappen mellett. Helyére a brit–svéd Arvin Lindblad érkezik a Racing Bullshoz, az új-zélandi Liam Lawson mellé, jelentették be kedden.

A formula1.com beszámolója szerint mindez azt is eredményezte, hogy a japán Cunoda Juki, aki az idei szezon közben „lépett fel” az RB-ből a Red Bullba, jövőre teszt- és tartalékversenyzőként segíti az utóbbi istállót.

A brit színekben versenyző Lindblad érkezésével teljessé vált a Forma–1 jövő évi mezőnye, amelyben ő lesz az egyetlen újonc.

Eredményjelző

Forma–1-es Katari Nagydíj, Doha (57 kör, 308,611 km)

* *pontszerzők:* 1. Max Verstappen (holland, Red Bull) 1:24:38.241 óra, 2. Oscar Piastri (ausztrál, McLaren) 7.995 másodperc hátrány, 3. Carlos Sainz Jr. (spanyol, Williams) 22.665 mp h., 4. Lando Norris (brit, McLaren) 23.315 mp h., 5. Andrea Kimi Antonelli (olasz, Mercedes) 28.317 mp h., 6. George Russell (brit, Mercedes) 48.599 mp h., 7. Fernando Alonso (spanyol, Aston Martin) 54.045 mp h., 8. Charles Leclerc (monacói, Ferrari) 56.785 mp h., 9. Liam Lawson (új-zélandi, RB) 1:00.073 perc h., 10. Cunoda Juki (japán, Red Bull) 1:01.770 p h.

* *pole-pozíció:* Piastri

Jedden szigorúan megbüntetik a szemetelőket

Amit évek alatt nem tudtak elérni Jedden, azt most sikerült két hét alatt. Ehhez az kellett, hogy hatalmas bírságokat szabjanak ki.

Gligor Róbert László

„Folyamatosan takarítjuk a Jedd község határában lévő területeket, mégis szinte naponta jelennek meg újabb illegális szemétkupacok. Több mint tíz éve rengeteg energiát, munkát és pénzt fordítunk a település tisztán tartására. Mától a törvénytelen hulladéklerakásért 30.000 és 70.000 lej közötti bírság jár. Reméljük, ezentúl senkinek nem éri meg a zöld területeket szemétkupacokká változtatni.” Ez a bejegyzés több mint két hete jelent meg Jedd polgármesterének közösségi oldalán, azóta pedig már négy, egyenként 30 ezer lejes büntetést is kiróttak az azonosított személyekre.

Megkeresésünkre *Bányai István* kifejtette: elrettentő példa lehet az újabban kirótt büntetés mértéke, de el kell érni azt, hogy az emberek ne szemeteljenek a határban, a természetben. A törvénytelen hulladéklerakatok, szemétkupacok, a kihajított hulladék régóta állandó fejfájást okoz az önkormányzatnak, és mindeddig nem találtak hatékony módszert a kérdés megoldására. A környezetet mindenfelé ilyen hulladékok tarkítják, és csak alig sikerült néha egy-egy tettést azonosítani és megbüntetni. Ezért most drasztikus mértékben megemelték a bírság mértékét, remélhetőleg az intézkedés eléri a célját.

Néhány nap alatt sikerült négy új szemetelőt elcsípni, akik egyenként 30 ezer lejes büntetést kaptak: van, akit a térfelügyelő kamerák rögzítettek, de akadt olyan is, akit a kupacban talált bizonyíték buktatott le. Ezek a személyek háztartási és építkezési hulladékot

Már négy nagy bírságot is kiróttak, remélhetőleg ettől megszűnik a szemetelési kedv

Fotó: Bányai István közösségi oldala

egyaránt kivittek a határba, de vedreket, kanapét, szőnyeget is oda pakoltak le. A tettesek között voltak helyi személyek, és egy koronkai illetőségű szabálysértőt is azonosítottak. Hiába szerveznek időnként gyűjtési akciókat a községben, amikor a nem háztartási és nem szelektív hulladékot is begyűjtik, az emberek nem várják meg ezeket az alkalmakat, hanem ők maguk próbálnak rögtön megszabadulni a fölöslegessé vált limlomtól – mondta el a községgazda. Eddig viszonylag alacsony volt a bírságok mértéke, 1000–1500 lej, s ennek a felét gyorsan kifizették a szemetelők, ezért volt szűkség fájoan nagy büntetések megállapítására. Azt tapasztalták, hogy az ilyen és hasonló, környezetszennyező, törvénytelen hulladéklerakással legtöbbször a szegényebbek foglalkoztak, a gazdag vagy művelt ember nem folyamodik ilyenhez. Az építkezési hulladékok esetében az építkezést, felújítást végeztető személy úgy próbált gyorsan megszabadulni a hulladéktól, hogy kevés pluszpénzt fizetett a munkálatot elvégző

cégnek, amely a kis többletjövedelemért el is szállítja ezt a fajta hulladékot, de azt nem a törvényes lerakóba viszi, hanem valahol a határban önti le. Ezért az új döntés értelmében nemcsak a szemét tulajdonosa kap büntetést, hanem az a személy vagy cég is, amely más szemétét nem hivatalos úton szállítja el, vagyis elvállal ilyen megbízatást, és így szabadul meg a hulladéktól.

Az azonosított személyek mindefféle magyarázatot kitaláltak, csak hogy tisztázzák magukat, még olyan kijelentés is elhangzott, hogy valaki ellopta az illető szemetét a kapu elől, és kivitte a határba, hogy neki gondot, bosszúságot okozzon. Az ilyen magyarázatokat a bíróságon kell majd igazolni, ha az azonosított személy nem hajlandó kifizetni a tetemes bírságot – magyarázta a polgármester, megjegyezve azt is, hogy mióta a négy büntetést kirótták, azóta nem jelentek meg új szemétkupacok, vagy legalábbis nem találtak ilyeneket. „Elrettentő példa, de reméljük, hogy ezzel megáll a szemetelési hullám” – tette hozzá az előljáró.

Z generáció a munkaerőpiacon

Mi foglalkoztatja a fiatalokat a munkavállalás kapcsán?

Nagy-Bodó Szilárd

A Z generáció tagjait, vagyis az 1995 és 2009 között születetteket a tudatosság, a rugalmasság és a fejlődni vágyás jellemzi, illetve ez az első digitális generáció. Immáron kutatások is bizonyítják, hogy a munka-magánélet egyensúlya megfordult, és magánélet-munka integrációvá vált, tehát a fiatalok olyan munkahelyet keresnek, ami beilleszkedik az ő életükbe, mondta Grūman Éva HR-szakértő, a DreamJobs Románia operatív vezetője a 12. PontKom konferencián.

A szakember arról is beszélt, hogy a Z generáció munkához való hozzáállása is más, mint az előző generációké, ugyanakkor azt is hozzátette, hogy a Z generációnak rengeteg pozitív tulajdonsága van, amelyek hosszú távon jót tehetnek a munkaerőpiacnak. Sokkal tudatosabbak, sokkal önazonosabbak, és azt tapasztaljuk, hogy kifejtik és ki merik mondani a véleményüket, ami egy kifejezetten jó tulajdonság a mai munkaerőpiac világában, vélekedett a DreamJobs Románia operatív vezetője. Továbbá a Z generációhoz tartozók számára fontos egy munkahely kiválasztásánál, hogy éppen honnan tudnak dolgozni, ezt a jelenséget a koronavírus-járvány erősítette fel, akkor jött létre nagyon sok hibrid és remote munkahely is.

A munkahelyválasztás kapcsán nem mindegy, hogy milyen a főnök. A Z generáció tagjai azt tartják jó vezetőnek, aki irányt mutat, tehát nem diktál, hanem megmutatja, hogy merre van az irány, és ő is együtt dolgozik a munkatársak-

kal a cél elérése érdekében, mondta Grūman Éva, hozzátéve, hogy ezen generáció tagjai keresik a fejlődési lehetőséget a munkájukban. Nem titkolják, hogy 2-5 évre terveznek egy vállalatnál, de ha a munkáltató tud nekik fejlődési lehetőséget biztosítani, akkor kíváncsiak, és tovább maradnak.

Grūman Éva azt is elmondta, hogy a sepsiszentgyörgyi Startup Hubnál 70%-ban foglalkoztatnak Z generációs munkavállalókat, és azt tapasztalják, hogy számukra nagyon fontos az emberközpontúság, a rugalmasság a munkavégzésben, illetve vágyak és elvárások tekintetében ugyanazokkal rendelkeznek, mint az előző generáció tagjai, a különbség az, hogy a Z generáció tagjai ki is merik mondani azt, amit gondolnak.

Most tehát éppen a Z generáció hoz egy szemléletváltást a munkaerőpiacon, de mindig volt egy újabb generáció, amely valamilyen szinten másképpen gondolta a dolgokat, mint az előtte lévő. A Z generációtól pedig van mit tanulni, és érdemes is, illetve a Z generáció is tanulhat az előző generációk képviselőitől, vélekedett Grūman Éva, aki szerint nem alkalmazkodni kell, hanem tanulni egymástól, és megnézni, hogy melyek az erősségeik, melyek a gyengeségeik, és hogy mit tudunk fejleszteni, mert ezzel mindenképp előre haladunk, és mi is fejlődünk. A DreamJobs Románia operatív vezetője üzenetként azt fogalmazta meg a vállalkozások számára, hogy legyenek bátrak, és alkalmazzanak minél több Z generációs munkatársat, mert ők nagyon hasznosak tudnak lenni a munkaerőpiacon.

Mostohagyerekké vált szakoktatás

A nagyvárosi iskolák elszippantják a diákokat

Líceumi szinten, valamint a szakképzés terén egyaránt kihívásokkal néz szembe az erdőszentgyörgyi oktatás, ugyanis a nagyvárosi iskolák elszippantják a diákokat, sok szülő a közepes és jó tanulókat inkább Marosvásárhelyre vagy más, nagyobb városokba viszi. Az erdőszentgyörgyi líceum társadalom- és természettudományi elméleti szakot, valamint szakképzést kínál esztétika, faipar és közéleti szakok területén. A diákok szakmai képzésére kiemelt hangsúlyt fektetnek, nemrég egy nyertes pályázatnak köszönhetően, a helyi önkormányzat támogatásával korszerű eszközökkel szerelték fel a szakmühelyeket, ahol minden szükséges feltétel adott ahhoz, hogy a diákok elsajátítsák a választott szakma csínját-bínját.

Menyhárt Borbála

A líceumi és a szakosztályoknál egyaránt gondot jelent az alacsony gyereklétszám, ugyanis sok szülő gondolja úgy, hogy a gyereke többet kap a városban, ami nem feltétlenül igaz, mivel egy nagyon jó tanári csapat van az erdőszentgyörgyi tanintézetben – mutatott rá ottjártunkkor *György Enikő*, a Szent György Technológiai Líceum igazgatója, aki úgy véli, sajnos a szakoktatás országsszerte mostohagyerekeknek számít, és annak ellenére, hogy évek óta ösztönzésekkel még egy 200 lejes ösztöndíjat is kapnak a szakiskolába járó

György Enikő

diákok, így is sok családban ott a kényszer, hogy inkább menjen elméleti líceumba a gyerekek, még akkor is, ha a képességei alapján nem alkalmas erre.

Mint megtudtuk, jelenleg a nappali tagozaton elméleti líceumi osztály működik, filológia vagy természettudomány, az igényeknek megfelelően, emellett az esti tagozaton van szaklíceum – akik ezt elvégzik, azok gasztronómiai technikusok oklevelet kapnak. György Enikő megjegyezte, az esti tagozatot három évvel ezelőtt indították el, mivel nagy volt az érdeklődés iránta, a környéken ugyanis nem volt ilyen oktatási forma. Természetesen, van lemorzsolódás is, akadnak, akik kapnak egy kecsesítő külföldi állásajánlatot, és elmennek.

A Szent György Technológiai Líceum szakmunkásképzőjében három akkreditált szak működik: pincér, esztétika (fodrászat, kozmetika, manikűr), valamint asztalos kép-

zés. Mindhárom szakirány számára jól felszerelt műhelyeket biztosítanak, ahol a diákok elsajátíthatják a szakma gyakorlati részét, az esztétika és pincér szakok számára nemrég uniós forrásokból sikerült korszerű eszközökkel felszerelni ezeket. A kilencedik osztályosok kizárólag itt végzik a szakmai gyakorlatot, tizedik osztálytól pedig azon helyi cégeknél, amelyekkel az iskolának együttműködési szerződése van – tette hozzá az igazgatónő. Mint mondta, biprofil osztályok működnek, azaz a csapat fele-fele különböző szakmát tanul, például a jelenlegi kilencedik osztály pincér–esztétika, a tizedik

pedig pincér–asztalos szakmát tanul, évről évre változik, mindig az igények függvényében dől el, hogy mely profilokat indítják. Sajnos asztalos szakra kevesen jelentkeznek, holott egy jól kereső szakma – jegyezte meg György Enikő, aki szerint az utóbbi időben felmerült a diákok körében, hogy jó lenne egy mechanika–autóvillamosság képzést indítani. A líceum vezetősége tervezi, hogy új szakokat indítsanak, azonban először mindekképp le kellene záruljon a tanintézet épületszárnnyainak a korszerűsítése, amit az erdőszentgyörgyi önkormányzat pályázati alapokból valósít meg.

Az új fodrászműhely

Fotók: Nagy Tibor

A drágulás aránya

Az Országos Statisztikai Intézet (INS) szerdán közzölt adatai szerint az elmúlt egy évben az elektromos energia (72,3 százalékkal), a friss gyümölcsök (22,74 százalékkal), valamint a kakaó és a kávé (20,77 százalékkal) drágult a legnagyobb mértékben.

Az INS adatai szerint idén októberben az élelmiszerek közül a burgonya, illetve a más zöldségek és zöldségkonzervek ára 9,32, illetve 3,7 százalékkal csökkent a múlt év októberéhez képest. Havi összevetésben októberben a legnagyobb mértékben a kávé (2,28) és a burgonya (2,26) drágult. A déligyümölcsök ára 1,26 százalékkal, a szemesbabé 0,9 százalékkal mérséklődött. A nem élelmiszertermékek közül a legnagyobb mértékben a villamos energia mellett a hőenergia (17,7 százalék), illetve a könyvek, újságok és folyóiratok (10,11 százalék) ára emelkedett 2025 októberében 2024 októberéhez képest. Havi összevetésben a hő-

energia (6,26 százalék) és a földgáz (4,28 százalék) áremelkedése volt a legnagyobb. Az üzemanyagok és a villamos áram ára 0,7, illetve 0,27 százalékkal csökkent. A szolgáltatások közül éves összevetésben a legnagyobb mértékben a vasúti szállítás díja (18,59 százalék), illetve a higiéniai és kozmetikai szolgáltatások díja (18,54 százalék) nőtt októberben. A légi közlekedés díja 11,99 százalékkal, a telefon-szolgáltatásoké 0,03 százalékkal visszaesett. Havi összevetésben októberben a televíziós előfizetések díja 2,19 százalékkal, a bérleti díjak és az autójavítások, az elektronika és a fotózás díja 1,26 százalékkal drágult. Az Országos Statisztikai Intézet (INS) szerdán közzétett adatai szerint a szeptemberi 9,88 százalékról októberben 9,80 százalékra csökkent az éves infláció Romániában. Az INS adatai szerint a nem élelmiszer jellegű termékek 10,96 százalékkal, a szolgáltatások 10,52 százalékkal, az élelmiszerek pedig 7,57 százalékkal drágultak egy év alatt. (Agerpres)

Siklodi Albert... – székhelye: Jedd község, Községháza utca 1. szám, Maros megye –, a **Jedd településhez tartozó állami erdőterület, illetve a jeddi református egyházközség, a kebeleli református egyházközség és a kebeleli ortodox egyházközség birtokában levő magán erdőterület (amely Adorjánban és Bedében van bejegyezve, U. P. I)** erdőgazdálkodási tervének tulajdonosa ezúton tájékoztatja az érdekelt közvéleményt, hogy kérelmezte a fenti terv **2024. évi 9626. számú** besorolási szakaszára vonatkozó döntés felülvizsgálatát.

A terv a környezetvédelmi felügyelőség székhelyén, a Hídvég utca 10. szám alatt, Marosvásárhelyen, hétfőtől csütörtökig 8–16.30 óra között, pénteken pedig 8–14 között tekinthető meg. A megjegyzéseket és javaslatokat írásban kell elküldeni a környezetvédelmi felügyelőség székhelyére 10 naptári napon belül. (68954)

Siklodi Albert..., cu sediul comuna Livezeni, loc Livezeni, strada Primăriei, nr. 1, Județul Mureș, titular al planului/programului **Amenajamentul fondului forestier proprietate publică aparținând comunei Livezeni, respectiv a fondului forestier proprietate private aparținând: Parohiei Reformate Livezeni, Parohiei Reformate Sânișor și Parohiei Ortodoxe Sânișor, județul Mureș, constituite în U.P.I Adrianu-Bedeni**, anunță publicul interesat asupra solicitării revizuirii Deciziei etapei de încadrare **nr. 9626 din 2024**.

Consultarea planului se poate realiza la sediul A.N.M.A.P –DJM Mures, str Podeni, nr. 10, Tg Mures de luni pana joi intre orele 8-16:30 si vineri intre orele 8-14. Comentariile si sugestiile se vor transmite în scris la sediul A.N.M.A.P – DJM Mures in termen de 10 zile calendaristice. (68954)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112	• Fizioterápia: Arany János u. 46. sz.: - 0730-545-646	- központ - 0265/208-800 - 08008 208-888
• Rendőrség - 0265/202-305	• Optika-Optofarm - 0265/212-304	• Fogasztóvédelmi hivatal - 021-9551
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110	- 0265/312 436	• Vasútállomás - 0265/236-284
• Sürgősség szolgálat: - gyermekeknek - 0265/210-177	- 0265/250-120	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás
• Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330	- 0265/263 351	- 0265/215-119 - 0744-282-710
• Prefektúra - 0265/266-801	• Optolens szemsebészet - 0265/263-351	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
• Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442	• Dora Optics - 0733-553-976	- koporsók, kellékek, - 0745-606-215
- 0265/262-907	- 0733-553-976	- koszorúk - 0745-606-269
• Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110	• DIGI - 0365/400-401	- halottszállítás - 0758-047-604
• Procordia Egészségügyi Központ	- 0365/400-404	
- Orvosi rendelők: M. Eminescu u. 3. sz.: - 0265/210-087	• Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929	
	- vidék - 0265/929	
	• Delgaz Grid - 0265/200-928	
	- 0800/800 928	
	• Aquaserv: - hideg víz-csatorna - 0265/215-702	
	- közönségszolgálat - 0265/208-888	

Marosvásárhelyi Rádió Románia

 www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

A SZÁSZ ADALBERT SPORTLÍCEUM 2026. január 13-án 10 órától licitálást szervez egy 9,34 m²-es ISKOLAI KISBOLT bérbeadása végett. Bővebb információ a 0365/882-519-es telefonszámon, vagy az iskola székhelyén (Kinizsi Pál utca 9/A szám. (2500070-I)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

KÜLÖNFÉLÉK

ELHORDUNK régi bútort és festünk. Tel. 0758-950-619. (27138)

VÁLLALUNK: háztetőkészítést cserépből, lemezből; szigetelést, festést, kisebb javítást, takarítást. Tel. 0754-394-120, Attila. (27108)

TAPASZTALT SZAKEMBER vállal: kinti/benti meszelést, teraszfelújítást, lakásfelújítást, tetőjavítást, bármilyen kisebb vagy nagyobb építkezési munkát, akár saját anyagból is. Tel. 0746-381-939, Szabó István. (27068)

MEGEMLÉKEZÉS

Kegyelettel emlékezünk és emlékeztetjük mindazokat, akik ismerték és szerették a néhai
HUSZÁR ANDRÁST,
hogy december 4-én van halálának tizedik évfordulója.
Örök álmod őrizze béke és nyugalom!
Szeretteid. (27077-I)

Kegyelettel emlékeztünk december 1-jén
VÉGH FERENCZ
volt nyárádmagyarósi lakosra halálának 15. évfordulóján.
Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Szerettei. (27150-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a drága jó férj, édesapa, nagytata, dédtata, testvér, nagybácsi, unokatestvér, jó barát és szomszéd,
NAGY SÁNDOR
december 2-án, életének 92. évében csendesesen megpihent.
Szeretett halottunkat december 5-én, pénteken 12 órakor kísérik utolsó útjára református szertartás szerint a központi református temetőben. Kérjük a résztvevőket, hogy utolsó tiszteletüket egy szál virággal róják le.
Szépen elcsendesedtél, örök nyugalmatad megletted, nagyon fogsz hiányozni!
Gyászoló szerettei. (27144-I)

Kigyúlnak a karácsonyi fények Marosvásárhelyen!

December 5-én 18 órától mindenkit szeretettel várunk a Színház térre, hogy együtt élhessük át az év egyik legszebb pillanatát: a karácsonyi fények felkapcsolását és a karácsonyi vásár megnyitóját. Ez egy különleges alkalom a városunk számára, és szeretnénk, ha minél többen jelen lennének, úgy, mint minden évben.

Minden korosztályra gondoltunk – gyerekekre, szülőkre és nagyszülőkre. A Mikulás mindennap ott lesz a vásáron, a kicsiket külön programokkal várjuk, az esték pedig zenével telnek a főtéren.

Az est az Állami Filharmónia vegyes karának karácsonyi koncertjével kezdődik, majd felkapcsoljuk az ünnepi díszfényeket. A Nemzeti Színház előtti színpadon a Maros Művészegyüttes egy különleges műsorral lép fel: két rövid, egyenként 15 perces előadással. Az első a Bună seara, gazdă bună!, a román tagozat műsora, a második a Mennyből alászállott című pedig a magyar tagozaté.

A karácsonyi vásár január 4-ig tart nyitva:

- * hétfőtől péntekig: 15:00–21:00
- * hétfévégén: 11:00–21:00 óra között.

Kb. 50 stand található majd itt, kézműves termékekkel, ajándékokkal és finomságokkal, valamint népszerű attrakciók – óriáskerék, gyerekvonat, körhinta, és újdonságként mindennap fényjáték – várják az ünneplőket.

A Mikulás busza, a virágóra karácsonyfája, a motoros Mikulások, a kórusok és a mesék idén is visszatérnek, a gyerekek mosolyával együtt.

Mindennap 18:00–20:00 óra között a fa mellett a város iskolái és a metropoliszövezet gyerekei karácsonyi dalokat adnak elő.

Forgalomkorlátozások

Tudjuk, hogy kellemetlenséget okozhatnak, de mindenki biztonsága érdekében szükségesek:

- * December 5-én, pénteken 17.30-tól éjfélig a főtéren forgalomkorlátozás lesz.
- * December minden hétféjén (szombaton 15 órától vasárnap 21 óráig) forgalomkorlátozásra kell számítani az ortodox katedrálisról egészen a Horea utcáig, valamint a Bartók Béla utcában.

Mindenkit szeretettel várunk, hogy együtt élvezzük ezt a varázslatos időszakot.

A bel- és külkapcsolati osztály

DORA KÓRHÁZ

Teljes körű ellátás az egész családnak!

Szemészet

Gasztroenterológia

Kardiológia

Fül-orr-gégészet

Érsebészet

Tüdőgyógyászat

Plasztikai sebészet

www.doraoptics.ro

0771 195 340

KULTURCSEPP
CSÜTÖRTÖK 21:00

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Anna Jonas
A csokoládés lány

HAN KANG
GÖRÖG LECKÉK

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám